

Dr. František Lexa

Egyptská kniha mrtvých

[Z egyptské knihy mrtvých](#)

[Kniha mrtvých](#)

[Nápisy z hrobky Herchufovy](#)

[Nápisy z hrobních desek střední říše](#)

[Nápis Pahierův z jeho hrobky v Nechenu](#)

[Nápis ze dveří domu v Achutenatonu](#)

[Nápis z Palety](#)

[Modlitby a chvalozpěvy](#)

[Legenda o zkáze lidstva a odchodu Reovu do nebe](#)

Vydalo vydavatelství Glóbus, Bratislava. Vybráno z knihy Dr. František Lexa: Náboženská literatura staroegyptská, Kladno 1921 a z Revue PSYCHE, K. Weinfurter: Egyptská Kniha Mrtvých, Praha 1930.

LIZ

Karel Weinfurter

Z EGYPTSKÉ KNIHY MRTVÝCH

Jednou z nejstarších knih okultních a mystických na světě je t. zv. "Kniha Mrtvých", kterou dnes máme skoro celou, neboť byla sebrána z různých nápisů na stěnách hrodek, sarkofágů, rakví a pohřebních kamenů, jakož i z různých papyrusů a amuletů a pod. věcí. Tato Kniha Mrtvých, kterou Egypťané, nebo alespoň některé její kapitoly dávali do hrobů se zemřelými, měla podle jejich víry magický účinek, že totiž zajišťovala jejich mrtvým na onom světě blaho.

Překlady Knihy Mrtvých byly pořízeny z papyrusů a jiných listin, které byly nalezeny hlavně v Thébách a proto je známá jménem thébská revize Knihy Mrtvých, což znamená revizi velikého národního pohřebního díla, které si opisovali písaři pro sebe, jakož i pro egyptské krále a královny, pro prince a šlechtice, pro lidi vzdělané i prosté, pro lidi bohaté i chudé, a sice asi od r. 16000 př. Kr. do roku 900 př. Kr.

Kniha Mrtvých je doprovázena v egyptských originálech přechetnými obrazy, černými i barevnými tabulemi a vignetami, mezi něž jsou napsány hieroglifické texty. Mnoho myšlenek, jakož i náboženských názorů je vtěleno do těchto textů, které jaksi splývají se staroegyptskou civilizací a většina těchto názorů jest nesmírně zajímavá, neboť splývá s těmi, které známe z doby mnohem starší, s názory, jež existovaly v páté a šesté dynastii, okolo roku 3500 př. Kr. Ale na druhé straně jsou mnohé texty z období předfaraonského a sahají snad dále do minulosti než 6000 let př. Kr.

Kromě této thébské revize existují však ještě dvě jiné, totiž t. zv. revize heliopolská, které bylo užíváno v páté a šesté dynastii a jež je hieroglificky napsána na zdech a komorách

pyramid v Sakaře. Sem také patří Kniha Mrtvých, která byla nalezena v běžných hieroglyfech na rakvích dynastie jedenácté a dvanácté.

Za třetí je tu nejnovější revize, totiž saiská, která byla napsána na papyrusech a rakvích hieroglifickým písmem pozdějším, hlavně demotickým, v dynastiích XXVI. a dalších. Je to poslední tvar Knihy Mrtvých, kterého bylo užíváno v periodě Ptolomeovců.

Netřeba podotýkati, že Kniha Mrtvých neobsahuje pouze náboženské ideje starých Egyptů, ale že je v ní uloženo velmi mnoho tajného, čili esoterického učení egyptského, čili zkrátka nauk mystických. Kniha Mrtvých by se vlastně měla jmenovati Knihou Živých, neboť rituály, které s ní byly spojeny a jež byly prováděny s mrtvými, naznačují zcela nepochybně, že staří Egyptané znali naprosto přesně mystickou cestu a že pro dav musili užívati těchto zevních symbolických obřadů, při nichž se četly jisté Kapitoly z Knihy Mrtvých, poněvadž zasvěcení knězi nemohli mystéria mystická sdělovati lidu, právě tak ne, jako v našich, na př. katolických kultech, je ukryto mnoho látky esoterické, která je zastřena zevními obřady, jejichž pravého účelu a původu neznají ovšem ani dnešní knězi.

Pokud se týká autorství Knihy Mrtvých, není o něm známo nic. Celý tento nábožensko-mystický spis je patrně výsledkem mnohých a mnohých generací, neboť egyptologové se přesvědčili, že různé kapitoly pocházejí z různých dob. Pro nás je však jisto, že spisovatelé a zakladatelé tohoto díla byli dojista adepty vysoko zasvěcenými, tak vysoko, že dnešní naše pojmy jsou příliš chabé a zatemnělé, abychom mohli pochopiti vznešenost oněch zasvěcenců, kteří buď psali nebo dali podnět k napsání Knihy Mrtvých.

Nejprve se musíme trochu poohlédnouti po nejstarších náboženských textech starých Egyptů, abychom podali čtenářům alespoň v obrysech jejich víru a jejich náboženské představy.

Předním bohem egyptským jest Osiris, bůh soudu, bůh z mrtvýchvstání a nesmrtelnosti. Je velmi zajímavé, že v nejstarších náboženských textech jejich pisatel vždycky přijímá totožnost zemřelého s Osirisem a v poslednějších dobách jest zemřelý jmenován jménem tohoto boha. Osiris jako sluneční bůh jest totéž jako Ježíš Kristus, a proto také jako mystikové říkáme svému božskému Já Ježíš Kristus, tak jako to činili Egyptané, když zemřelého jmenovali Osirisem.

Stejná myšlenka byla vyjádřena také všemi podrobnostmi pohřebních obřadů egyptských, kdy přátelé a příbuzní zemřelého napodobovali obřady, které podle tradice se děly s bohem, věřice, že tím jedině může zemřelému být poskytnut věčný život a věčná blaženost.

Historie Osiridova je zahalena v mlhách dávnověku. Nikdo neví, kdy a jak se započal kult tohoto boha, ale bezpochyby, že byl přinesen od adeptů z Atlantidy, neboť, jak víme, byl Egypt vlastně kolonií čili osadou Atlantovců, do které se obyvatelé nešťastného kontinentu přestěhovali, totiž ti, kteří věřili svým duchovním vůdcům. Druhou kolonií Atlantovců byla střední Amerika a staří tamní národové, Mayové a Quičové nám právě tak jako Egyptané zachovali mnoho zbytků ze ztracené kultury Atlantovců.

Na neštěstí staří Egyptané ve svých písemných památkách nám nikde nezůstavili ani stopy po svých teoriích o tomto bohu, takže snad nikdy se hmotným způsobem nedozvíme nic bližšího o jeho historii. Je však zcela jisto, že i v nejstarších dynastických dobách egyptských byly příběhy boha Osirida legendární a musily již tehdy býti velmi staré.

Texty Knihy Mrtvých naznačují zcela jasně, že Osiris zaujímal přední místo v okruhu bohů mrtvých — vlastně bohů živých — a tato základní myšlenka převládá ve všech textech až do prvních století křesťanských. Všeobecně se věřilo, že Osiris byl božského původu, že žil na zemi ve hmotném těle (jako Kristus), že byl zrádně zavražděn a rozřezán na kusy, že jeho sestra Isis sebrala jeho údy a že pomocí magických slov, kterým ji naučil bůh Thoth, jeho tělo zcelila, a že bůh zase oživil, že se stal nesmrtelným, načež vstoupil do podsvětí, kde se stal soudcem a králem mrtvých. Kdo je nepředpojatý, vidí v této legendě mystické pochody, které jsou nám naznačeny také naším Spasitelem. Není třeba, abych zde uváděl nějakých vztahů

mezi oběma bohy. Ve skutečnosti je to jedno a totéž božstvo, které vstoupilo na svět, aby bylo usmrčeno a pak bylo vzkříšeno z mrtvých.

Ze všeho toho vidíme, že původní mysterium Osiridovo bylo pro lid proměněno v zevní obřady a tak se stalo, že lid byl přesvědčen, že když budou s mrtvým provedeny jisté ceremonie, dosáhne duše mrtvého nesmrtelnosti a věčné blaženosti, tedy právě tak, jako se děje za dnešních dnů s každým zemřelým křesťanem. Ve skutečnosti je ovšem věc jiná, neboť obřady ony jsou jen zevní formou, jejíž vnitřní jádro je mystické, které je nutno každému osobně prožít.

Velmi zajímavé je rozdělení principů člověku podle názorů starých Egyptanů. Jak víme, dělí okultní nauky člověka na sedm principů, z nichž spodní čtyři jsou smrtelné, kdežto vrchní tři, které nazývá souhrnně Paracelsus "pátou třetí", jsou nesmrtelné. Egyptané měli těchto principů devět, ale podle popisů Egyptologů poznáváme v nich zase jen našich sedm principů, při čemž dva další jsou vlastně jenom mystickými silami, čili vlastnostmi duše.

Prvním principem bylo hmotné tělo, které se jmenovalo khat. Byla to součástka, která podléhala rozkladu a jež mohla býti zachována jedině mumifikováním. Zajímavé je, že hieroglyfické označení hmotného těla obsahuje také obraz ryby. To má dvojí význam. Ryba nejsnadněji hnije a za druhé naznačuje ryba ještě bytost, která žije ve vodě, totiž v čistém principu, a kromě toho je tu ještě souvztažnost se sítí a rybářem, totiž sít' jest zevní příroda, Mája, do které jsme všichni chyceni svými smysly, ale rybář, totiž Spasitel nás může z této sítě vyprostit.

Druhým principem je t. zv. dvojník, který se egyptsky jmenoval ka. Toto ka bylo naznačováno hieroglyfem pozdvižených paží jako k modlitbě, což znamená, že je to vnitřní součástka, která se obrací k nebesům. Toto ka jest jakési vyšší, jemnější astrální tělo, neboť podle pojmů egyptských se podobalo úplně tvarem i vlastnostmi člověku, jemuž náleželo. Ačkoliv podle egyptských pojmů sídlilo ka normálně ve hrobce u těla, ale mohlo podle libosti se potulovati kdekoliv, bylo neodvislé od člověka a mohlo se usídliti v kterékoliv jeho soše. Egyptané se domnívali, že toto ka jí a pije a proto kladli do hrobek jako oběti zásoby potravin, neboť jinak dvojníci zemřelých by byli nuceni opouštět hrobku a potulovati se po zemi a jísti odpadky a pít špinavou vodu.

Mnohému by se zdálo, že takové oběti potravin, jaké ostatně nalézáme u mnohých jiných národů, byly směšné. Ale ve skutečnosti to má svůj veliký význam. Víme, dobře, že astrální těla zemřelých trpí zdánlivě hladem a žízní — když totiž člověk za živa myslil jen na jídlo a na pití — a že toto utrpení lze nazvat pravými mukami Tantalovými. Takové oběti potravin a nápojů vytvořily okolo zemřelého představu čili astrální útvary nápojů a jídel, jimiž se astrální tělo mohlo sytiti do nekonečna. Jestliže již pouhá naše představa prchavá vytvoří v astrálu obraz, tu zejména představy, spojené s náboženskými obřady, vytvářejí zcela jistě v neviditelnou myšlenkové formy velmi trvalé a mocné.

Poněvadž Egyptané znali důkladně život na astrální úrovni — tak dokonale, že dnešní spiritisté nemají o tom ani zdání a že i okultisté povětšinou tápou v těchto věcech ve tmách — věděli, že tyto tužby astrálu budou ukojeny, když do hrobu budou kladeny jmenované obětiny. Ostatně již také v době poměrně starší mnozí národové kladly do hrobů urny s potravinami a nápoji. Vzpomínám jednoho nápisu na urně z hrobu, který pocházel z doby bronzové. Byl napsán starými runami, to jest písmem, kterého dosud nikdy nerozřešil kromě jihoslovanského badatele Žunkoviče. A právě onen nápis zněl: "Lačnému". To jest tedy důkazem se strany jiné. Jinak víme ze mnohých projevů astrálních bytostí, že ve spiritistických sezeních často dochází ku potvrzení této pravdy, neboť mnozí astrálové si prostřednictvím medií stěžují do hladu a žízně a často také v jejich vlivech media hltají nabízenou potravu v ohromném množství, ač medium samo by nikdy nemohlo za stavu normálního snísti najednou potravin takové množství.

Tantalova muka nejsou tedy jen legendou, nýbrž hroznou skutečností.

Toto Ka nebo dvojník je sídlem jistých magických sil, jichž, část si může podržeti i po odloučení od těla. Vysvětlení bližších o těchto silách a kdy a jak jich lze využít jsem vypsál v knihách. "Tajné síly přírody a člověka," jakož i v " Zázraky a jejich výklad okulturními naukami."

Třetím principem člověka u Egyptanů je tak zvané Ba, čili "duše srdce". Zobrazováno bylo volavkou s háčkem na prsou. Toto Ba bylo spojeno s Ka, poněvadž je to vlastně kámičský princip čili sídlo všech chtíčů. Egyptané byli přesvědčeni, že toto Ba sídlí s dvojníkem v hrobce a že se zúčastní pohřebních obětí, t. j. že se sytí obětovanými pokrmy a nápoji. Podle některých textů sídlí Ba na nebi s Osiridem, ale tu je dojista záměna s principem šestým, který se jmenuje Khu a jenž jest rovněž naznačován volavkou, ale bez háčku na prsou a s peřím na hlavě. Toto Ba mohlo vzít na sebe jakoukoliv hmotnou nebo nehmotnou formu podle své vůle a někdy je také zobrazováno jako luňák s lidskou hlavou.

Čtvrtým principem jest Ab čili srdce. Tento princip byl zobrazován vázou se dvěma uchy. Byl ve spojení s duší a byl pramenem dobra i zla v člověku. Z okulturního stanoviska je tento čtvrtý princip nižší duší člověka. Egyptané věřili, že zachování lidského srdce, totiž hmotného srdce, jest nejvyšší důležité, poněvadž při soudu po smrti bylo srdce podrobeno zvláštnímu výslechu se strany bohů. Ale jinak bylo srdce považováno za středisko myšlení a duševního života. Bylo orgánem, kterým se projevují ctnosti i neřesti, takže vlastně je to symbol nižší lidské duše, jak jsem uvedl shora. Egyptologové se domnívají, že toto Ab odpovídá našemu pojmu svědomí, ale to je omyl, poněvadž svědomí je v principu mnohem vyšším, totiž podle rozdělení indického v šestém.

Čtyři kapitoly Knihy Mrtvých totiž XXVII.—XXXB, byly věnovány tomuto srdci, aby nebylo ztraceno nebo odneseno do podsvětí: "zloději srdcí". Tito "zloději srdcí" čili lidských duší jsou ovšem různí démoni. Podsvětí je peklo čili místo, kde tyto nižší duše lidské — ve skutečnosti jsou to zevní osobnosti lidí, kteří nedosáhli spojení s Bohem, a tudíž nesmrtného života a — musí se rozpadnout ve své prvotní částice, aby z nich byly složeny duše nové — podobně jako se to děje s astrálními těly. Egyptané dělali k této ochraně srdce zvláštní amulety v podobě srdcí ze zeleného čediče a na těchto amuletech byla právě psána XXXB kapitola z Knihy Mrtvých.

Pátým principem jest khaibit, čili stín. Tento princip byl v úzkém spojení se třetím, totiž s kamou, čili s nižší duší, a je to tedy to, čemu nyní říkáme astrální tělo. Tento princip byl také vyživován z obětních darů, jež byly přinášeny do hrobky zemřelých. To se naprosto shoduje s našimi zkušenostmi s astrálními těly zemřelých i s projevy ve spiritualistických sezeních, jak jsem naznačil svrchu. Toto khaibit může žít jako Ka zcela odloučeně od těla hmotného a mělo moc odcházeti kamkoliv. Toto vzdalování se kamkoliv se ovšem týká jenom těch zemřelých, kteří nejsou připoutáni různými vášněmi, jako na příklad lakotou, k určitým místům, nebo kteří nezemřeli na jistém místě násilnou smrtí. Tomu nasvědčuje i jedna část XCII. kapitoly Knihy Mrtvých, podle které má mrtvý odříkávali: "Ó, nezaujmi moji duši, ó, nestřež mého stínu, ale necht' pro moji duši (rozuměj pro kámičský princip) a pro můj stín je otevřena cesta a necht' vidí velkého Boha ve svatyni v den soudu duší a necht' odříkávají slova Osiridova, jehož obydlí jsou skryta, necht' je odříkávají před těmi, jež střeží údy Osirida, a kteří střeží duchy a drží v zajetí stíny zemřelých, kteří by mně mohli uškoditi."

Šestým principem jest Khu, čili "duchovní duše", která byla naznačována volavkou s peřím na hlavě. Tento princip je často popisován ve spojení s principem Ba, totiž s kámičským a byl považován za étherickou bytost. Ve skutečnosti je to Duše, která nemůže nikdy zemřít. Jejím sídlem jest Sáhu, čili t. zv. tělo duchovní, totiž ona sama je tímto duchovním tělem vlastního ducha, podle našeho názoru "duchovního astrálního těla", které se tvoří v těle každého mystika mystickou koncentrací, jak uvidíme později. Toto Khu jest naše Buddhi a proto je také ve spojení s Ba, totiž s kámičským principem, který se snaží vytáhnouti k sobě do výše.

Sedmým principem jest Sekhem, což znamená sílu. Jest naznačován veslem. Toto Sekhem není nic jiného, nežli životní síla čili praná. Podle starých egyptských rukopisů žije Sekhem na nebi mezi duchy, poněvadž je duchovní silou. Dnes víme, že slunce jest jejím východiskem. V egyptských textech jest obyčejně ve spojení s duchem a s duší, což jest zcela logické.

Osmým principem jest Ren, čili jméno. Tento princip byl naznačován třemi hieroglyfy, a sice znamením úst, znamením vody a znamením klečícího člověka, který si ukazuje na ústa. Ústa mluví, voda znamená křest a člověk, ukazující si na ústa značí mlčení, t. j. koncentraci. Ale v ústech se rodí Slovo, čili jinak Kristus neboli Duch Svátý. Tento Ren znamená jméno, t. j. podstata ducha, jehož síla spočívá ve jménu, totiž v písmenách, která jeho jméno tvoří a jež mu dávají charakter, číslo a kabbalistický význam. Egyptané se neobyčejně namáhali, aby zachovali toto Ren, neboť věřili, že dokud jest jméno člověka zachováno, jest zachován i on. Také to je zcela logické, ačkoliv vše to bylo přeneseno později do pojmů hmotných z pojmů mystických. Již v textech, nalezených v pyramidách, nalézáme mnoho míst, kde mrtví se modlí, aby jejich jméno rostlo nebo pučelo a aby trvalo tak dlouho, jako jména bohů. Proto také všechny oběti, přinášené v hrobkách, byly spojeny s vyslovováním jmen zemřelých.

Zachovávat jméno rodičů bylo pilnou povinností každého zbožného syna a každá oběť, která byla přinesena v hrobce, třeba i nejmenší, jestliže při ní bylo vysloveno jméno zemřelého, pomáhala udržeti při životě osobu, jejíž jméno bylo vysloveno. Taková formule zněla podle textu, nalezeného v pyramidě krále Pepiho I. následovně: "Tvoje jméno bude žíti na zemi, tvoje jméno vytrvá na zemi, ty nikdy nezhyneš, ty nikdy, nikdy nedojdeš konce."

Devátým principem je t. zv. sahu, čili duchovní tělo, které tvořilo roucho duše. Je to ono nesmrtelné tělo, o kterém mluví sv. Pavel. Vidíme to zcela jasně z hieroglyfu, jimiž bylo toto tělo naznačováno.

Že je to tělo duchovní je viděti ze slabiky sa, která znamená duchovní sílu. Je naznačena hieroglyfem, který vypadá jako osmička, pod níž jest ještě jedna klička, jejíž konce jdou však vlevo a vpravo. Tato značka je egyptologům tajemstvím, poněvadž znamená také léčivý magnetický tah, který byl prováděn oběma rukama přes hlavu a páteř nemocného. Dále je zde hieroglyf ptáka, srdce a sakrofágu s tělem, na něm spočívajícím. Prof. Budge praví: "Toto tělo vyšlo z hmotného těla, a sice odříkáváním modliteb a obřadů, prováděnými u hrobky nebo jinde, kněžími správně ustanovenými, a hodnotnými a toto tělo bylo trvalé a neporušitelné. V tomto těle veškeré duševní i duchovní schopnosti těla přirozeného byly spojeny k novým silám, podle povahy tohoto těla nového."

Vidíme z toho, že toto tělo vzniklo z hmotného těla modlitbami, čili mystickou koncentrací, tak jako naše duchovní tělo nové, mystické, které se probouzí cvičeními k životu. Z předcházejícího následuje, že těchto devět principů egyptských nemá každý člověk, nýbrž jenom ten, kdo prošel nebo prochází mystickou cestou. Je to velmi příznačné a zajímavé pro názory starých Egyptanů, kterým člověk znovuzrozený byl bytostí normální, kdežto člověk obyčejný byl pro ně bytostí méně cennou a vedlejší. Proto také nalézáme u starých Egyptanů osmý princip čili jméno, totiž ono nové jméno, které obdrží mystik při svém vnitřním křtu. Proto je také toto jméno v hieroglyfech označeno značkou úst, značkou vody a pak figurkou poloklečící, která si klade ruku na ústa.

Egyptané byli přesvědčeni, že každé vyslovené slovo za jistých okolností musí míti v zápětí nějaký účinek, buďto dobrý nebo zlý. Tato víra je důkazem, že Egyptané znali jednak zákony myšlenky čili obrazotvornosti, i zákony mantrické, které během doby upadly úplně v zapomenutí. Modlitba, vyslovená osobou k tomu povolanou, knězem, nebo člověkem, obřadně očištěným a na vhodném místě a vhodným způsobem, musila býti nutně vyslyšena příznivě. Podobně také kletba, vyslovená nad člověkem, zvířetem nebo věcí ve jménu nepřátelské, nadpřirozené bytosti musila přinést škodu. Tato myšlenka pocházela z víry, že svět a vše v něm vznikl ihned, jakmile bůh Thot vyslovil slovy vůli boží pokud se týkalo po

stvoření světa a že svět vznikl na rozkaz Boha.

Proto také psané slovo mělo u Egyptů velký význam, poněvadž to, co bylo napsáno — ovšem magicky — musilo se vyplnit a síla tohoto psaného slova trvala věky. Z toho následuje, že ještě dnes určité formule napsané ve hrobech buď na stěnách, nebo rakvích nebo na papyrusech, účinkují a musí účinkovati. Tím lze vysvětliti magické působení kleteb, napsaných proti rušitelům posmrtného míru mumií královských. Že se to osvědčilo i v naší době, víme z případu s mumií faraóna Tutenkamona.

Egyptané zkrátka znali dopodrobna magické a okultní zákony a podle nich řídili celou svoji říši, podle nich byl zařízen celý jejich život a proto byli národem tak mocným, jenž tak dlouho se udržel, pokud trvala víra v tyto věci.

Starí Egyptané dávali do hrobu také různé lidské figurky z různého materiálu zhotovené. Tato "figurální magie" byla jim dobře známá — lépe než čarodějům středověkým, nebo čarodějům divokých dnešních národů, kteří užívají figurek lidských ke škodné magii. Nedůležitější zmínkou o takových figurkách v Knize Mrtvých nalezneme v kapitole VI. Egyptologové vykládají, že Egptané věřili, že duše člověka po smrti přichází do t. zv. Elysejských Polí, totiž do krajiny, kde žije jeho duše dále jako na zemi, ale ve společnosti bohů. Poněvadž se domnívali, že polní práce, které v tomto "ráji" musí být vykonávány, by zemřelého namáhaly a unavovaly, hleděli ho těchto prací zbaviti a tak kladli do jeho hrobky figurky, které měly vykonávati práci za zemřelého. Tyto figurky se jmenoval Ušabtiu, což se překládá obyčejně slovem "odpovídající". Mnohé kapitoly Knihy Mrtvých jsou opatřeny poznámkami, které naznačují jisté magické obřady, jež bylo nutno prováděti s dotýčnými kapitolami. Na př. kapitola XIII. měla býti čtena nad dvěma věnci z květin, zvaných ankham. Byly to jistě květiny, které byly ve spojení s věčným životem, jak naznačuje jejich jméno, neboť ankh je známý egyptský kříž s kroužkem, znamením života a smrti. Jeden věneček byl položen na pravé ucho zemřelého a druhý byl zaobalen do kusu látky, na níž bylo napsáno jméno zemřelého.

Kapitola XIX. byla čtena nad božským věncem, který byl položen na tvář zemřelého, při čemž byl nakuřován kadidlem.

Kapitola C. byla odříkávána nad podobou slunečního člunu, namalovaného zvláštním inkoustem na kusu nového papyrusu, jenž byl položen na prsa zemřelého, aby měl moc vstoupiti do člunu slunečního boha Ra a cestovati s bohem. Podle mého Mystického Slabikáře zví každý čtenář, že tento člun i dnes jako tehdy má v mystice ohromný význam a že tudíž tento obřad byl jen zevní značkou jistých vnitřních mystických stavů.

Kapitola CXXV. praví, aby byla zhotovena cihla z hlíny, na kterou nevstoupilo dosud žádné zvíře a na ní byla namalována scéna posmrtného soudu. Jestliže byl na tuto cihlu napsán i text této kapitoly, tu zemřelý i jeho děti budou živi na věky, jeho jméno nebude nikdy zapomenuto a on bude vždy ve společnosti těch, kteří zůstali věrni Osiridovi.

Velmi zajímavé obřady byly prováděny při čtení kapitoly CXXXVII. A. Tato kapitola musila býti čtena nad čtyřmi ohni, jež byly udržovány zvláštním druhem plátka, natřeným vonnou masťou. Tyto ohně drželi v rukou čtyři muži, při čemž jména sloupů boha Horusa byla napsána na jejich ramenech. Čtyři hliněná korýtká, postříkaná vykuřovadly, byla naplněna mlékem z bílé krávy, a tohoto mléka bylo užito k uhašení čtyř ohňů. Když byla tato kapitola čtena denně za zemřelého, tu stal se ve všech směrech podobný Osirisovi. Poznámky k této kapitole uvádějí řadu textů, jež byly čteny nad křišťálovým Tetem (to jest obraz části Osiridovy páteře), postaveným na stojánku s podstavcem a tento symbol musil státi u západní stěny hrobky. Za druhé nad figurkou boha Anubise, postavenou na podstavci u východní stěny. Tento bůh Anubis má, jak známo, hlavu šakala a představuje vlastně strážce podsvětí — u Řeků psa Cerbera — jinak je to tedy tak zvaný "strážce prahu", který přemnohým okultistům straší stále ve hlavách. Tento skutečný "strážce prahu" není mystikům nijak nebezpečný — každý ho uslyší a uvidí a projde zcela hladce tam, kam musí přijíti. Celý omyl

u theosofů a jiných se zakládá jenom na líčení hrůzné "strážkyně prahů v Bulwerově románu "Zanoni". Ale napsal jsem již jinde, že to je pouze básnický výmysl a nic jiného — že se zjevují astrální příšery mediím a neočištěným zřecům, je jisto — zvláště pak lidem, kteří se snaží provádět pokusy magické, ale to není pravý strážce prahu, nýbrž jen nějaká larva nebo konečně démon. S těmi však mystik nepřichází do styků.

Za třetí bylo použito cihly, která byla natřena smolou. Pak byla cihla dána do ohně a položena k jižní zdi. Za čtvrté byl vykreslen na jinou cihlu obraz palmy, aby pak byla položena ke zdi severní. — Tyto světové strany, jakož i líčení symboly, se naprosto shodují s jistými mystickými zkušenostmi. V mém "Mystickém slabikáři" nalezne je čtenář všechny. Souvislost s mystickou cestou však si musí vyhledat každý sám.

Dále je třeba zmínit se ještě, že mnohé kapitoly "Knihy Mrtvých" musily být napsány na rakve s podotknutím, že to způsobí pro zemřelého "veliké blaho" za hrobem. Jinak je ještě zajímavé, že Egypťané kladli velikou váhu na to, aby zemřelý znal jména bohů, nadpřirozených bytostí dobrých i zlých. Podstatou této egyptské víry bylo, že jméno dobrého boha pomohlo zemřelému, aby voláním dotyčné bytosti si zajistil jeho pomoc, nebo u bytosti zlé, zlomil zase jejím jménem její moc nad sebou, tak že mu nemohla ublížit. Je ovšem jasno, že Egypťané zasvěcení znali důkladně mantrickou vědu — odtud užívání takových jmen. — Tyto jejich vědomosti se přenesly ke starým gnostikům, jak nejlépe viděti ze spisu "Pistis Sofia", kde Kristus učí svoje učenníky vyslovovati nejrozmanitější jména, na př. strážců různých bran, jimiž duše člověka musí procházeti a pod.

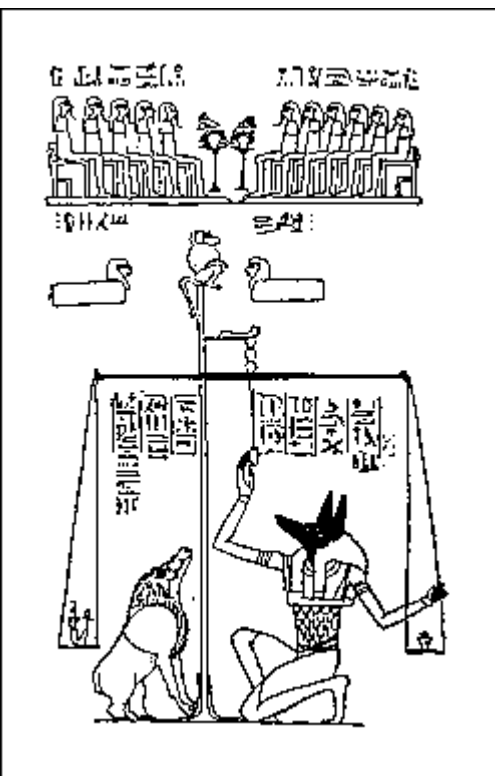
Znalost jmen d'áblů a démonů byla základem veškeré moci starých magiků a čarodějů a ještě dnes víme, že magikové pomocí jmen vyvolávají demony. Rovněž sedmdesát dva jmen andělů čili t. zv. Smhamforas je stejného původu. Je s příslušnými znaky andělů uveden v mém "Mystickém Slabikáři".

V předcházejícím jsme naznačili v krátkosti, čeho se týká slavná egyptská Kniha Mrtvých, a nyní jest třeba ještě pověděti, že nalezené kapitoly Knihy Mrtvých pocházejí z různých rozmanitých dob, která se táhne přes obrovský čas více než dvou tisíc let. Proto jsou ve mnohých těchto kapitolách různé odchylky, kterých se dopustili písaři buď bezděčně, poněvadž nerozuměli prastarým opisům, které jim sloužily jako předlohy, anebo při tomto opisování činily chyby, které pak byly jinými písaři zase opisovány. Na mnohých a mnohých místech jsou věty naprosto nesrozumitelné, protože písař sám nerozuměl mystickému nebo okultnímu významu oněch slov a opsal je tedy podle svého rozumu, a sice s chybami.

V mnohých kapitolách této knihy nalézáme názory rozmanité a někdy naprosto si odporující. Příčinou toho jsou vlivy mnohých okultních a mystických škol, jejichž vlivy se v Knize Mrtvých v rozmanitých stoletích uplatňovaly.

Profesor Budge praví, že není pochyby, že nejstarší formule byly skládány kněžními v Heliopolis, a že jejich původní forma byla zcela jiná, než jakou nalézáme v papyrusech thébských. Z toho vysvítá, že původní formule byly psány vysokými zasvěcenci. Čím starší papyruse, tím jsou spolehlivější, pokud se týká názorů mystických a okultních. V těchto prastarých dobách byly také názory, na př. o věcech sexuálních, zcela jiné než v dobách pozdějších. Vidíme to z mnohých příkladů, kdy jisté věci v novějších a papyrusech byly vynechávány — jenom proto, že "modernější" Egypťané, smíme-li užití tohoto slova v takovém smyslu, stali se "choulostivějšími" k otázkám sexuálním — asi tak, jako když bychom porovnávali výrazy řeckých a římských, nebo třeba jen středověkých spisovatelů, s našimi výrazy moderními. Čím více se člověk odchyloval od svého původního světelného stavu mystického, ve kterém veškeré věci jsou čisté, tím více určité věci, které sluší považovati za posvátné, za symboly tvůrčí síly, upadaly, strženy tam člověkem v bláto, a špínu, takže nakonec jsme se nestali čistšími, ale za to jsme se stali velikými pokrytci.

Kniha Mrtvých obsahuje víru starých Egypťanů i ze všech období a ze všech částí země egyptské a Súdánu a bohové v ní jmenovaní byli známi po všech těchto zemích, ač snad

různými jmény. Forma této víry a přívlastky bohů se měnily od jednoho období ke druhému, ale hlavní nauka, které měla Kniha Mrtvých učit, se vlastně neměnila nikdy. Zde budiž uvedeny hlavní zásady egyptských náboženství:

I. Egyptané věřili v nesmrtelnost duše, a v jistých případech také s poznáním po smrti příbuzných a přátel. To se ovšem dělo jen u lidí vysoce zasvěcených.

II. Víra ve vzkříšení duchovního těla, ve kterém duše žije po smrti. Toto duchovní tělo jest oním nesmrtelným tělem, které se tvoří mystickým cvičením.

III. Víra v další život duševního srdce, totiž Ka (dvojníka) a t. zv. stínu. Je zřejmo, že tímto stínem se míní astrální tělo, jehož existence jest ovšem konečná.

IV. Víra v přeměnu obětí a v účinnost pohřebních obětí znamená, že přinesené a obětované věci se proměňují tak, aby jich bozi mohli přijmouti. Ve skutečnosti se to děje i dnes, jak víme z mystických výjevů, na př. při mši svaté. Pohřební oběti a dary byly, jak jsem již jinde vysvětlil, přinášeny proto, aby astrální tělo zemřelého "netrpělo nedostatkem". Jak známo, astrální tělo má po smrti tytéž pocity jako za živa, tedy trpí často hladem, žízní, touhou po kouření a jinými žádostmi. Pokud nervová síla, čili praná, nebyla v centrálním těle úplně vyčerpána nebo z něho energicky

vyssáta, potud trvají tyto zcela hmotné tužby. Aby utrpení astrálu bylo umírněno, přinášeli Egyptané pohřební oběti v podobě jídel a nápojů. Již pouhá přítomnost těchto věcí ve hrobce konej šila touhy astrálu — a ještě více tím, že tyto věci byly vždy magicky správně posvěceny knězem. Astrál se "živil" astrálními výrony těchto potravin. Již z toho vidíme, jak hluboké byly okultní vědomosti starých Egyptanů, o nichž někteří přemoudřelí učenci moderní se domnívají, že byli tak pošetilí a že si mysleli, že mrtvý může jíst z přinesených do hrobky potravin. Doufám, že čtenář snadno poznává, na které straně byla pošetilost větší.

V. Víra v účinnost mocných slov, stejně i jmen magických a náboženských, mystických formulí a podobně. — Zde vidíme jak staří Egyptané znali sílu magických a mystických slov, vidíme, že znali celou nauku o mantrách jistě ještě lépe než Indové. Proto je také jisto, že znali mystická slovní a písmenová cvičení, neboť jistě že tak zvané gnostické spisy, plné učencům nepochopitelných shluků písmen, zejména samohlásek, pššli vlastně z Egypta.

VI. víra v poslední soud, při čemž dobří byli odměněni věčným životem a blažeností a zlí zničeni.

Veškeré tyto základní složky náboženství staroegyptského se zachovaly až do dnešního dne ve velké většině náboženských systémů různých zemí a dob.

Časem, v periodě dynastické, čili v období králů bylo zavedeno uctívání Osirise a tento bůh, jehož rozsekané tělo bylo zase složeno, stal se vlastně střediskem celého náboženského uctívání. Zajímavé jest věděti, že morálka, jak ji známe dnes, neměla co činiti s odměnami po smrti, neboť podle víry starých Egyptanů běželo jen o to, aby byly plněny náboženské předpisy. Přestupky morální, veřejné nebo soukromé byly považovány za přestupování mravního zákona a mohly býti snadno napraveny dary a obětmi.

Je zajímavé, jak zobrazovali Egyptané Strážce podsvětí, s nímž se setkává mystik na své cestě. Je to bůh Anubis, Strážce podsvětí, který je zpodobňován s hlavou šakala. Na našem obrázku čís. 1 vidíme ho klečeti vpravo u vah.

Jinde zobrazovali staří Egyptané tohoto Strážce podsvětí celou podobou šakala, který leží v poloze bdělého psa buď na sloupu, nebo na jiném podstavci. Ale vždy nalézáme tento obraz ve spojení s obrazem zemřelého člověka. Obrázek, který přinášíme, je vyňat z "Knihy

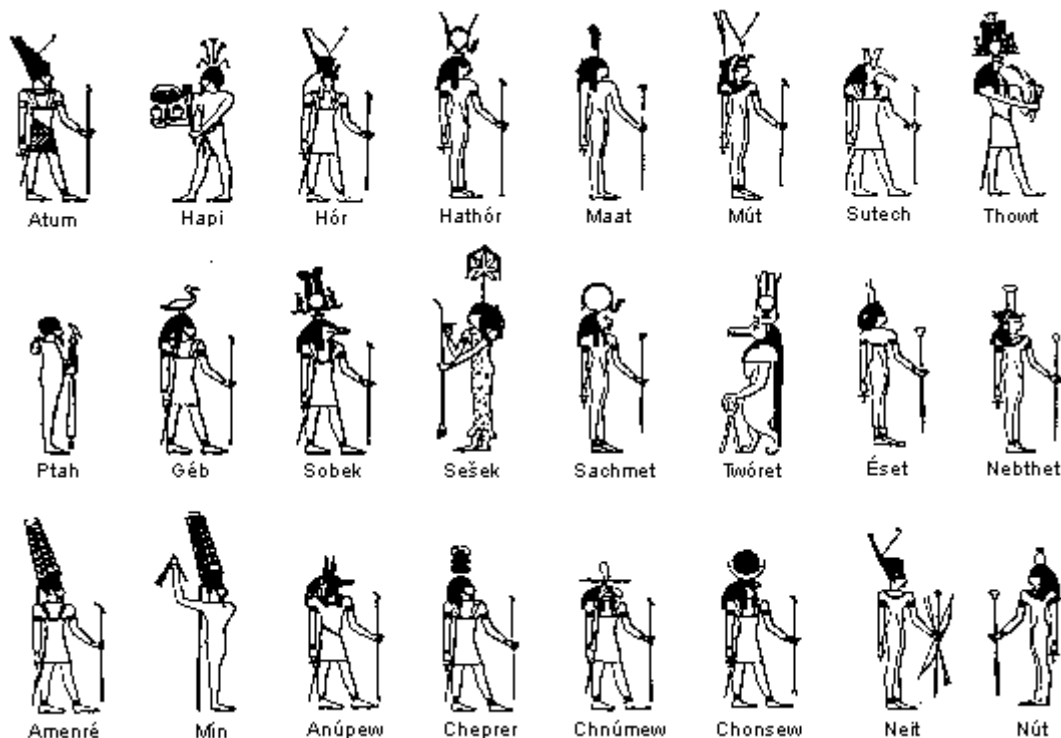
Mrtvých", jejíž překlad anglický od Sira E. A. W. Budgea z Britického Musea máme poručé. Obraz je vyřezán z t. zv. papyrusu Anhai, který, jak vidíme, zobrazuje celou scénu. V horní řadě obrazu spatřujeme dvě sedící řady bohů. Na jedné straně je jich pět, na druhé šest. Každá společnost má před sebou dva malé stolky s obětinami. Pod těmito bohy jsou dva předměty s lidskými hlavami, které se jmenují Šai a Renenet. Dole jsou zobrazeny velké váhy, pod nimiž napravo klečí bůh Anubis a váží lidské srdce, které je na pravé misce. Na misce levé bývá obvykle jenom pero bohyně Maat, ale zde je na misce celá bohyně Maat s perem na hlavě a na kolenou s egyptským křížem, znamením života a smrti, které se jmenovalo Ankh. Na levé straně pod vahami sedí netvor, který se jmenuje Am-mit. Jeho přední část má podobu krokodila, jeho zadní část hrocha a střed těla má podobu lva. Je to t. zv. pojídač duší, jejichž srdce jsou zatížena hříchy. Tento pojídač zemřelých je vlastně symbolem onoho zákona, který jsem po prvé uveřejnil a jenž v některých kruzích okulturních způsobil veliký odpor, zvláště u těch, kteří se domnívají, že duše lidská, totiž naše lidská osobnost, jest bytostí nesmrtelnou. Když jsem tedy uveřejnil, že u velké většiny se lidská duše po smrti za jistou dobu rozplyne ve své elementy, tak jako astrální tělo zemřelého, bylo to přijímáno s nedůvěrou. Ale právě tento netvor Am-mit, čili pojídač mrtvých, který na obrázku čeká již na svoji možnou oběť, je symbolem onoho rozplynutí se lidské duše po smrti těla, jestliže člověku v posledním životě se nepodařilo rozžehnouti v plamen onu božskou jiskru, která sídlí v duchovním srdci lidském.

Nad hlavou boha Anubise vidíme hieroglyfický text, ve kterém jest oslovena opice boha Thota, která sedí na sloupu vah, aby tento bůh pečlivě pozoroval správné vážení srdce zemřelého. Jiný text nad hlavou pojídače zemřelých je modlitba zemřelého, jenž prosí boha, řka: "Polož moje srdce na trůn spravedlnosti v přítomnosti velkého Boha" (t. j. Osirida). Výsledek vážení srdce zapisuje bůh Thot na svoji destičku.

Po této proceduře byla podle víry Egyptů vedena duše zemřelého před nejvyššího boha Osirida k soudu.

Nás ovšem nejvíce zajímá podoba boha Anubise se šakalí hlavou, jako Strážce prahu do podsvětí. Musí nás to zajímat, protože každý mystik se s tímto strážcem musí setkat po mystické smrti, a sice buď ho spatří, anebo ho uslyší, po případě se stane oboje.

Významnější staroegyptská božstva podle reliéfů:

KNIHA MRTVÝCH

V době nové říše ujal se zvyk, náboženské texty, jež měly duchu zesnulého zjednatí všelijaké výhody v posmrtném životě, psáti na svitky papyru a buď přibalovati je k mumiím, nebo ukládati je ve zvláštním pouzdru do hrobu; proto říká se jim dnes "knihy mrtvých".

Kdežto některé z těchto svitků obsahují jen několik sloupců (nejsou totiž zpravidla psány od pravé ruky k levé, jak bylo zvykem psáti od doby nové říše, nýbrž shora dolů, jak psávalo se v dobách staré říše), jsou rozměry jiných značné; tak na př. papyr britského musea čís. 9900 měří 65 anglických stop, čís. 10477 měří 77,65 anglické stopy a čís. 10470 měří 78 anglických stop, tedy více než 24 m.

Již při povrchním srovnání textů pyramid s texty z rakví střední říše a s texty knih mrtvých nacházíme směr, jímž se bral vývoj této skupiny náboženské literatury egyptské. Texty pyramid jsou převážnou většinou krátká říkadla, mezi nimiž nescházejí ani texty, mající jen jediný řádek. Redaktoři textů z rakví střední říše spojovali drobná říkadla příbuzného obsahu v celky, jimž zpravidla nepostačuje jediná stránka a často mají rozsah i několika stránek. Redaktoři knih mrtvých nové říše pokročili ještě dále; texty, jež ve střední říši byly samostatnými celky, spojovali s jinými příbuznými texty v útvary, jež nazývali knihami; tak známe knihu o proměnách, knihu o branách západní říše, knihu o amuletech, knihu o Usirově soudu atd. Tyto knihy jsou pak rozděleny na části obdobné textům, tvořícím samostatné celky v době střední říše, a dnes říká se jim — ač ne plným právem — "kapitoly".

Kdežto redaktoři textů z rakví střední říše nebyli nikterak omezení ve výboru textů, takže na každé nové rakvi setkáváme se s novými texty, pramenem knih mrtvých nové říše jest sbírka knih, kterou redaktoři nové říše byli ve svém výběru vázáni; jen ve volbě chvalozpěvů k bohům Reovi a Usirovi, jež byly zpravidla připojovány ke knihám mrtvých, měli úplnou svobodu.

Tento vývoj vyvrcholil v době saiské (26. dynastie, 663 — 525 př. K.), kdy sbírka knih spojena byla v jediný kodex, v němž každá kapitola obdržela svoje nezměnitelné místo. A tento kodex obdržel také již ve starověku svoje jméno; egyptsky zní: .Ro'ev nev piretem horev. Dovídáme-li se obvykle z názvu knihy, jaký jest její obsah, zde jest tomu naopak. Ač obsah knihy mrtvých dnes již celkem dobře známe, o jejím názvu se dosud mínění rozcházejí. Champolion překládá tento titul: Livre des manifestation à la lumière (Kniha o zjevování se na světle [denním]); Le Page Renouf: Caput egrediendi in lucem (Kniha o vystupování na světlo [denní = svět]); Birch: The book of the coming forth from the day (Kniha o odchodu ze dne [= se světa]); Budge: The chapters of coming forth by day (Kapitoly o odchodu [odcházení?] za dne); Reinisch Kapitel vom Erscheinen am Tage (Kapitoly o objevení se ve dni [věčném]); Chabas: Chapitre de sortir comme le jour (Kapitoly o vzejítí jako [vzchází] den) Erman: Das Buch von Herausgehen am Tage (Kniha o vycházení ve dne [= když jest den]).

Slovo "ro'ev" jest množné číslo do "ro" říkadlo, jež si můžeme nahraditi slovem "kapitola"; jeho množné číslo má význam "kniha". "Nev" jest množné číslo přídavného jména, jehož egyptština užívá k označení druhého pádu. "Perit" jest neurčitý způsob slovesa, značícího začínání a skončení chůze bez udání směru, tedy buď "přijítí, vejítí", nebo "odejítí, vyjítí". Předložka "em" značí buď "do" nebo "z", nebo "v" časově i místně. Slovo "horev" značí "den". Jest tedy "kniha příchodu do dne" stejně možný překlad, jako "kniha odchodu ze dne" nebo kniha "vycházení ve dne". Protože pro některé části knih mrtvých hodí se nejlépe název první, pro jiné název druhý nebo třetí, myslím, že Egypt'an zahrnoval egyptský název všechny tyto tři představy, a že snad byl právě proto za název knihy mrtvých zvolen. Nám se název "kniha mrtvých" vžil tak, že ani necítíme již jeho nesprávnosti. Předně bychom měli říkati "duchů", ne "mrtvých", protože knihy byly psány pro duchy, ne pro mrtvolky; za druhé každá kniha byla psána jen pro jednoho ducha a to ducha určitého, takže správně bychom měli mluvit buď o knize ducha N-ova nebo o knihách duchů; proti zakořeněným zvykům jest však logika bezmocná, a proto užívám také názvu "kniha (knihy) mrtvých".

Obsahem se neliší se knihy mrtvých od textů pyramid a textů z rakví střední říše. Kdežto texty pyramid neměly nadpisů, z textů z rakví střední říše mnohé sice nadpisy mají, ale většina z nich nadpisů nemá, v knihách mrtvých má každý text svůj nadpis. Při srovnání nadpisů z knih mrtvých s nadpisy z rakví střední říše shledáváme, že většina jich se vyskytuje i tam; zkoumáme-li však obsah textů, jejichž nadpis se shoduje, shledáváme, že často není ani stopy po shodách, jindy shodují se jen ve svých základních myšlenkách, dosti zřídka jsou stejného původu, nebo dokonce totožný.

Redaktoři knih mrtvých nové říše i saiského kodexu, neznajíce staré řeči, mnohým textům nerozuměli buď úplně nebo částečně. Někteří horliví badatelé staroegyptští připojovali k nesrozumitelným místům svoje poznámky, začež jsme jim vděčni, protože dovídáme se tak nejen o věcných změnách názorů, ale i o mluvnických změnách řeči. Nejhorlivější však nesrozumitelné texty opravovali; zdálo-li se jim, že některý mluvnický tvar není v pořádku, změnili jej; jestliže nerozuměli vazbě, nahradili ji vazbou jinou. A po nich přišli jiní, kteří v jejich práci pokračovali a tak zkázu dokonali. Neboť, to čemu nerozuměli v původním textu mělo smysl, ale celek po opravě smyslu nemá.

Tato opravná činnost knězi není jediným zdrojem překážek, jež se nám staví v cestu k úplnému porozumění knih mrtvých. Mnohem horší zlo způsobila příčina jiná.

Protože kniha napsaná na svitku papyru byla mnohem lacinější než popsaná dřevěná rakev, byla po tomto laciném průvodci posmrtným světem velká poptávka, a nebylo dostatek zkušených písařů, jichž nabídka by postačila poptávce. Tomuto nedostatku odpomohli podnikatelé, kteří zavedli tovární výrobu knih mrtvých. Protože většina jich budoucích majitelů neuměla čísti, a každý musil svoji knihu chovati v tajnosti a nesměl ji ukazovati jinému — jak výslovně jest podotčeno v dodatcích k některým kapitolám (na př. ke kapitole

18) — nezáleželo na tom, co jest v knize napsáno, a jak jest to napsáno. Toho továrnici knih mrtvých dokonale využili; jejich výrobky hotoveny byly od lidí, kteří neuměli ani psát ani čísti, takže se i stávalo, že písař opisoval předlohu od posledního sloupce k prvnímu, a protože jeho sloupce byly kratší než sloupce předlohy, uvedl text do takového zmatku, že uspořádati jej jest téměř nemožno, neznáme-li předem jeho obsahu.

Knihy mrtvých bývají často také ilustrovány. Protože jakost obrázku dovedl posouditi i člověk neznalý písma, byli nuceni v továrnách věnovati obrázkům větší péči než psanému obsahu. Jest skoro pravidlem, že tím horší jest text, čím pěkněji jest kniha mrtvého ilustrována; knihy neilustrované, psané hieratickým písmem, poskytují nám texty nejlepší, protože jsou psány od dobrých písařů pro Egyptany písma znalé a tedy psané svědomitě. Knihu pěkně psanou a pěkně ilustrovanou mohl a dovedl si opatřiti jen ten, kdo měl dosti peněžních prostředků a nadprůměrné vzdělání; ale tyto dvě podmínky setkávaly se zřídka i ve starém Egyptě.

Knih mrtvých zachovala se velká hojnost a mnoho jich bylo skvěle vydáno. Z úplných překladů však dosud ani jediný nemůže činiti nárok na pochvalu. Seznam vydaných knih mrtvých a soubor literatury o nich vyplnil by jistě 50 stran této knihy; dosud však nikdo se o tento soupis nepokusil. Nejdůležitější publikace jsou: E. Naville: *Das aegyptische Todtenbuch der XVIII bis XX. Dynastie*, 1886. Jest to dosud nejdokonalejší úplné vydání textů knih mrtvých nové říše, bez něhož by studium jich bylo nemožné. R. Lepsius: *Das Todtenbuch der Ägypter* (1842) obsahuje turinský text saiského kodexu. Ch. Davis: *The Egyptian Book of the Dead* (1894) obsahuje turinský text Lepsiem vydaný, louvresské hieratické texty čís. 3082 a 3079 s překladem. E. A. Wallis Budge: *The Book of the Dead* (1898); obsahuje hieroglyfický přetisk textů vybraných z několika knih mrtvých různých dob (texty knihy Nevovy jsou velice chybné), slovník a překlad (vůbec nejhorší). Nové vydání vyhovující všem požadavkům počal vydávati r. 1915 H. Grapow: *Religiöse Urkunden* s překladem, jenž jest ze všech dosavadních nejlepší, ale bezvadný také není. V dosavadních třech sešitech vyšly kap. 17.— 20. a větší část kap. 99.

Do svého výboru pojal jsem kapitoly: 6., 14., 18., 26., 30.A, 30.B, 31., 37., 39., 42., 53., 59., 68., 70., 72., 87., 92., 94., 112., 125., 126., 137.A, 137.B, 149., 154., 158., 161., 162., 186.

Protože nadpisy podávají dostatečné poučení o obsahu kapitol, nebudu čtenáře obtěžovati obsahem všech a zmíním se jen o těch, jež zasluhují zvláštní zmínky.

Kap. 18. jest část textů patřících k pohřebním obřadům. "Podpora své matky" a "syn, jehož miluje jeho otec" — původně příjmení boha Hora, jakožto člena cyklu Usirova — jsou tituly knězi, zúčastněných při pohřebních obřadech. Výzvu k účastníkům pohřbu a modlitbu k Thovtovi přednáší cheriheb. Tuto modlitbu, jež vznikla přepracováním III. textu z rakví střední říše, opatřili egyptští knězi výklady.

Kap. 30.A a 30.B jsou dvě varianty téhož textu. Kap. 30.A jest starší, kap. 30.B jest mladší; buď konec mladšího textu jest pozdní nevhodný doplněk, nebo celá druhá polovina tohoto textu jest "opravami" zkažena.

Kap. 31., 37. a 39. jsou příbuzný hadím textům z nápísů pyramid. Kap. 39., jež obsahuje ozvuky téměř všech představ a myšlenek pyramidových textů hadích, končí dramatickým líčením příprav nebes k boji s drakem Rerekem.

Kap. 42. začíná se nesouvislými výkřiky. Pak následuje část, jež jest v úzké souvislosti s druhou částí textu pyr. 140— 151., třetí část jest monolog boha slunce, blízký první části 1 textu z rakví střední říše nejen skladbou, ale i obsahem. Žel však, že "opravami" jest značně poškozen; proto vybral jsem z něho jen části nejcenější.

V nadpisu kap. 68 děje se sice zmínka o duši a stínu zesnulého, ale text týká se výhradně jen jeho ducha.

Kap. 69. a 70. mají nadpis: "Jiné říkání", což označuje variantu předcházející kapitoly,

nebo text, jemuž byl připisován stejný účinek.

Z doslovu kap. 72., jest patrné, že pochází z doby, kdy bylo zvykem psátí texty na rakve, tedy ze střední říše.

Kap. 92. pojednává o stínu zesnulého. Podle obsahu zdá se, že slovem "stín" označena jest mrtvola; z jiných textů téže kapitoly a ilustrací k nim vychází na jevo, že slovo to nebylo u Egyptů spojeno s přesnou představou. Podrobně jsem se touto otázkou zabýval ve svém pojednání "O poměru ducha, duše a těla u Egyptů staré říše" (ve Věstníku české Akademie XXVI., 1917, str. 230).

Kap. 125. byla pokládána Egyptany za nejdůležitější text pro duchy zesnulých, jak jest patrné z toho, že v knihách mrtvých vyskytuje se ze všech textů nejčastěji. K této kapitole bývá zpravidla připojen obraz, skládající se z dvou samostatných částí. Obrazy tyto liší se od sebe nejen provedením, ale i obsahem, takže ve velikém množství zachovaných exemplářů ani dva se úplně neshodují. Pokusím se vylíčiti ideální obraz, obsahující všechny podrobnosti ze všech obrazů mně známých.

I. skupina: V pozadí síně Obou Pravd sedí 42 božích soudců. Uprostřed síně stojí veliké váhy; na jedné misce leží srdce — symbol svědomí zesnulého, na druhé misce závaží mající tvar bohyně Pravdy — symbol spravedlnosti; bůh Anupev bedlivě pozoruje, jsou-li váhy v rovnováze. Na právo stojí bůh Thovt, čelem obrácený k váhám a zapisuje výsledek vážení na svitek papyru. Za ním leží netvor, v němž fantazie Egyptů spojila to, co zdálo se jim nejstrašnější: hlavu krokodila, hrud' a přední tlapy lva, zadek a zadní nohy hrocha; tento netvor zvedá hlavu, chystaje se pohltnouti ducha zesnulého, nebude-li uznán za spravedlivého. Na levo od vah stojí obě bohyně obou pravd, jimž Vepvavet předvádí zesnulého, uctivě se uklánějícího.

II. skupina. Hor přivádí ospravedlněného před trůn Usirův, stojící pod baldachýnem neseným čtyřmi sloupy na vyvýšeném pódiu, k němuž vede několik schodů. Usirev sedí na trůně; na hlavě má svoji korunu (atef), v ruce žezlo a dűtky, odznaky královské moci. Za ním stojí Eset a Nebthet, před ním vyrůstá ze země na vysokém stonku rozvitý květ lotosu, z něhož vynořují se čtyři Horovi synové. Před trůnem pod schody stojí jídelní stůl Usirův a na něm jest pečená býčí kýta, pečené husy, chléb a koláče; po obou stranách stolu stojí džbány s pivem, vínem, čerstvou vodou a mlékem, kelímky s vonnými mastmi a oleji, a všecko to vyzdobeno jest množstvím čerstvých květů, mezi nimiž převahu mají lotosy.

Kap. 149. jest vlastně celá kniha, popisující čtrnácte míst posmrtného světa; v nich setkáváme se téměř se všemi bytostmi, jež známe z jiných textů knih mrtvých. Kromě této vyskytuje se takových popisů onoho světa v knihách mrtvých několik, jež byly velice oblíbeny zvláště v době 20. dynastie a dobách pozdějších.

Kap. 162. jest zase součástka pohřebních obřadů, jak v doslovu k ní jest výslovně uvedeno. *Zajímavá* jsou "pravá" jména Minová a Usirovo, jež nebyla překonána ani jmény vyskytujícími se v zaklínačích říkadlech našich čarodějů a čarodějnic nedávno minulých dob.

Kap. 186. jest modlitba k Hathoře, jíž se obyčejně knihy mrtvých končí. Protože však konce bývají zničeny, neznám dosud ani jediného úplného textu této kapitoly.

Kap. 6.

Říkání pro vybídnutí vešebta, aby pracoval za člověka v říši mrtvých.

N. praví: "Ó, vešebte! Až budu určen a zavolán k jakékoli práci, která má býti vykonána od Člověka v říši mrtvých a k níž jsem povinen, přihlas se za mne, ať jest to kdykoliv, k vzdělání polí, zavodňování břehů, převážení písku z východního břehu na západní, řka: "Hle, zde jsem!"

Kap. 14.

Říkání pro zapuzení ošklivosti k člověku ze srdce bohova.

N. Praví: "Sláva tobě, jenž přicházíš v hodinu tobě určenou, náčelníku všeho tajemného! Hleď, jsem osloven od boha, jenž má ošklivost ke mně, hříšnému. Ihned ji zažeh, pane pravdy!"

"Odstraňte se zlé nepravosti, tkvící na mně a slučte se s boží pravdou, aby byl spokojen se mnou tento bůh!"

"Vyžeň nečistotu ze mne do jiného, pane obětí ..... ! Hleď, přinesl jsem ti oběti, jimiž se živíš ty, jimiž se živím i já. Buď mně milostiv a zapuď všecku ošklivost ke mně ze svého srdce!"

Kap. 18.

IA. Řeč toho, jenž jest podporou své matky.

On praví: "Přicházím k vám, bozi velkého soudního sboru v nebi, na zemi i říši mrtvých, a přivádím vám Usira N-a, na němž není viny proti žádnému bohu. Dovolte, ať jest s vámi po všechny dny!"

IB. Modlitba N-a k Usirovi, pánu Rosecau, a k velkému devateru bohů sídlících v říši mrtvých.

On praví: "Buď pozdraven, náčelníku západní říše, Vennofre ctěný v Ebozu! Přicházím k tobě. Mé srdce jest naplněno pravdou a není ve mně hříchu. Nevyřkl jsem vědomě lži a nedopustil jsem se ničeho [zlého]. Dej mi chléb, jehož se dostává jídelnímu stolu pánů pravdy! Dej, ať mohu přicházeti do říše mrtvých a odcházeti z ní, ať není odháněna má duše, ať mohu dívat se na slunce a hleděti na měsíc na věky věkův!"

IIA. Řeč syna, jehož miluje jeho otec.

On praví: "Přicházím k vám, bozi velkého soudního dvoru v Rosecau, a přivádím k vám Usira N-a. Dejte mu chléb, vodu, vzduch a kus pole v luzích nebeských jako služebníkům Horovým!"

IIB. Modlitba N-a k Usirovi, pánu věčnosti, a k bohům soudního dvoru, pánům Rosecau.

On praví: "Buď pozdraven, králi říše mrtvých, vládce podzemí! Přicházím k tobě. Znáám tvé úmysly a jsem opatřen svou postavou pro duat. Dej mi sídlo v říši mrtvých vedle pánů pravdy, [dej] mi kus pole na luzích obětí, dej, ať dostane se mi chleba u tebe!"

III. [Řeč cherihebova.]

[On praví:] "Modlete se k Thovtovi a vzdávejte mu denně chválu, aby se dal dech ležícímu v mdlobách a ospravedlnil ho proti jeho nepřátelům!"

1. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prolaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako jsi prohlásil za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů v Onu oné noci večere, boje a střežení nepřátel, onoho dne, kdy zničení byli protivníci pána vesmíru!"

(Bozi velkého soudního sboru v Onu jsou: Atum, Sov a Tefnut.

"Střežení nepřátel" značí, že zničení byli spojenci Sutechovi, když znova se chystal k boji.)

2. "Ó Thovte, jenž jsi za spravedlivého prohlásil Usira proti jeho nepřátelům, prolaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů v Zedu oné noci vztyčení svatého sloupu

v Zedu!"

(Bozi velkého soudního sboru v Zedu jsou: Usirev, Eset, Nebthet a Hor, ochránce svého otce.

"Vztyčení svatého sloupu v Zedu" provedly ruce Hora, náčelníka Chemu, podpírající Usira, zavínutého do šatu.)

3. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prohlaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů v Chemu v oné noci večere v Chemu!"

(Bozi velkého soudního sboru v Chemu jsou. Hor, náčelník Chemu. a Thovt z velkého soudního sboru bohů v Nardufu.

Ona noc večere v Chemu [když minula a] rozednilo se, byl pohřeb Usirův.)

4. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho, nepřátelům, prohlaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů v Peu a Depu oné noci, kdy postaven byl stan Horovi a zabezpečeno mu bylo vítězství po jeho otci Usirovi!"

(Bozi velkého soudního sboru v Peu a Depu jsou: Hor, Eset, Mesti a Hepi, Stan Horovi byl postaven, [když] Sutech řekl svým soudruhům: "Postavte stan proti němu!")

5. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prohlaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů v Edbori-rechtiu oné noci, kdy Eset bděla nad svým bratrem Usirem!"

(Bozi velikého soudního sboru v Edbovirechtiu jsou. Eset, Nebthet a Mésti.)

6. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prohlaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů v Ebozu oné noci ebozské slavnosti, kdy počítání byli mrtví [nepřátelé], kdy sčítání byli zářící duchové a pořádány byly tance v Ciniu!"

(Bozi velkého soudního sboru v Ebozu jsou: Usirev, Eset a Vepvavet.)

7. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prohlaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů na Cestě mrtvých oné noci sčítování s těmi, kteří nemají majetku!"

(Bozi velkého soudního sboru na Cestě mrtvých jsou: Thovt, Usirev, Anupev a Esdes.

"Sčítování s těmi, kteří nemají majetku" je zabavení majetku duším dítek vzbouřenců.)

8. Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prohlaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů při rozkopávání země v Zedu oné noci, kdy rozkopávána a krví nepřátel [napojena] byla země, a Usirev byl prohlášen za spravedlivého proti svým nepřátelům!"

(Bozi velkého soudního sboru při rozkopávání země v Zedu jsou: Thovt, Usirev, Anupev a Vepvavet.

Rozkopávání a napojení země krví nepřátel [nastalo,] když přišla družina Sutechova, proměnivši se v kozy. Byli však pobiti před tváří těchto bohů a jejich krev byla vytlačena z nich, takže vytekla z nich a oni odevzdáni byli obyvatelům Zedu.)

9. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prohlaš za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem v Nardufu oné noci, kdy skryta byla postava!"

(Bozi velkého soudního sboru v Nardufu jsou Šov, Bebi, Re a Usirev. Ona noc, kdy skryta byla postava, jest [noc, kdy] pohřbeny byly stehna, hlava, páteř a nohy Vennofrovy.)

10. "Ó Thovte, jenž za spravedlivého prohlásil jsi Usira proti jeho nepřátelům, prohlaš za

spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům, tak jako prohlásil jsi za spravedlivého Usira proti jeho nepřátelům před velkým soudním sborem bohů v Rosecau, oné noci, kterou ztrávil Anupev, klada ruce svoje na oběti za Usira, aby za spravedlivého byl prohlášen proti svým nepřátelům!"

(Bozi velkého soudního sboru v Rosecau jsou Usirev, Hor a Eset.)

"Hor jest vesel, Usirev se raduje a obyvatelé obou kaplí jsou s tím spokojeni, že Thovt, jenž za spravedlivého prohlásil Usira proti jeho nepřátelům, prohlásil také za spravedlivého N-a proti jeho nepřátelům před těmito deseti soudními sbory bohů, jejichž členem jest Re, jejichž členem jest Usirev; před těmito deseti soudními sbory bohů, v nichž ocitají se všichni bozi i všechny bohyně před pánem vesmíru. Kéž on zazené všechny jeho nepřátele, kéž odstraní všecko zlo na něm tkvící!"

Doslov.

Člověk — když odříká toto říkání, jsa čist — bude moci vycházeti ve dne, až bude pohřben, a bude se moci proměňovati v cokoli, v co si bude přát. Ten pak, kdo bude je denně čísti nad sebou, bude zdrav na zemi, a vyjde bez pohromy z každého ohně.

Jest to pravda nesčíslněkrát zjištěná.

Kap. 26.

Říkání, aby dáno bylo N-ovi jeho srdce v podzemí.

N. praví: "Mám své srdce v dutině srdeční, mám své plíce ve své hrudi. Mám své srdce v sobě, neboť nesnědl jsem obětního koláče Usirova na východní straně cypřišového háje, když jsem vyplul na jih a plul jsem na sever.

Mám svá ústa, abych mluvil; nohy, abych chodil; ruce, abych porážel své nepřátele.

Otevřena jsou mi ústa země a dědičný kníže bohů Geb rozevřel mi svoje sanice. On otevřel mi mé osleplé oči, uvolnil mi mé ochromené nohy, a Anupev silnými učinil moje stehna.

Vznesl jsem se od něho do výše, bohyně Sechmet zjednala mi přístup a já jsem v nebi.

V Mennoferu plní se moje rozkazy a já nejsem neznalý toho, po čem touží moje srdce.

Ovládám svoje plíce, vládnu svým rukama, mám v moci své nohy. Konám to, čeho si přeje můj duch, a duše moje není vězněna u mé mrtvoly ani u bran západní říše."

Kap. 30. A.

Říkání, aby srdce N-ovo nestavělo se v podzemí proti němu.

N. praví: "Ó svědomí mé, jež náležíš mi nyní, když jsem mrtev! O srdce moje, jež náleželo jsi mně, dokud jsem žil na zemi! Nestav se proti mně, nesvědč stranicky pro pána obětí, nevypovídej proti mně: "On to učinil!", až zavedeno bude se mnou soudní řízení před velkým bohem, pánem západní říše.

Buď pozdraveno, mé svědomí! Buď pozdraveno, mé srdce! Buď pozdraveno, mé osrdí!

Buďtež pozdraveni, bozi nosící kadeře, sedící na svých sloupech, kteří Reovi oznamujete mé dobré činy a zastáváte se mne u poutatele duchů!"

Kap. 30. B.

Říkání, aby srdce N-ovo nestavělo se v podzemí proti němu.

N. praví: "Ó svědomí mé, jež patříš mně nyní, když jsem mrtev! Ó srdce mé, jež náleželo jsi mně, dokud jsem žil na zemi! Nestav se proti mně, nesvědč proti mně a neodporuj mi před soudním sborem bohů! Nevystupuj nepřátelsky proti mně před tím, jenž váží! Ty jsi duch

můj, sídlící v mém těle, ochránce, jenž ve zdraví udržuje mé tělo! Až vstoupíš do krásného místa, k němuž oba pospícháme, nezneucti mého jména před dvořanstvem velikého boha, pána západní říše!"

"Vy, kteří máte zakročovati proti lidem, nepozastavujte se! Dobré moje jméno jest dobré pro sluch, takže radost budou míti [z něho] soudci. Nezlobte se! Nevypovídejte lživě proti mně a stranicky pro boha před velkým bohem, pánem západní říše!"

"Pohled', jak jsi nyní *vznešený*, když jsi byl uznán za spravedlivého!" ¹

Doslov.

Má se odříkati nad skarabem z kamene ..... zasazeného do zlata, s obrubou ze stříbra, a má se pověsiti zářícímu duchu² na krk.

Nalezeno bylo toto říkání ve velkém Chmunu pod nohama Veličenstva tohoto vznešeného boha,³ napsané na majolikové desce od samotného boha, za Veličenstva krále Horního i Dolního Egypta Menkaurea⁴ ospravedlněného, od královského prince Hardedefa, jenž našel je, když cestoval, vykonáváje revisi chrámů.

Kap. 31.

Říkání pro zahnání krokodila, když přijde, aby v podzemí uloupil N-ovi jeho kouzelnou moc.

N. praví: "Zpět! Uteč! Zpět, krokodile, nechod' na mne! Jsem živ svou kozelnou mocí! Ať neoznámím tvého jména na tvou škodu velikému bohu, jenž dovoluje ti přicházeti! Vepti jest pravé jméno jednoho, Bedti jest pravé jméno druhého tvého obličejce.

Jako nebe pojímá v sobě svoje hodiny, tak má kouzelná moc pojímá v sobě všecky své potřeby, tak ústa má chovají v sobě všecka svá kouzelná říkadla.

Mé zadní zuby jsou jako nože, mé přední zuby jsou jako dýky. O ty, jenž rozvíráš své čelisti na mou kouzelnou moc, ty neuloupíš jí, krokodile, živící se kouzly!"

Kap. 37. říkání pro zapuzení hadů mertí.

N. Praví: "Buďtež pozdraveny, sestry mertí! Propouštím vás ze své kouzelné moci, já, jenž zářím v lodi ranního slunce, já, Hor, syn Esetin, [jenž] přišel jsem, abych spatní svého otce Usira.

Kap. 39. Říkání pro zahnání draka Rereka v podzemí.

N. praví: "Zpátky, zhyň, přemožený draku! Pospěš si a ponoř se do hlubin pravodstva, na místo, jež určil ti tvůj otec, kde budeš rozsekán!

Odejdi od kolébky Reovy, jež třásla se strachy před tebou! Zpět, nepříteli, vrahu, jehož sláva shroutila se před mocí Reovou! Tvá slova byla od bohů obrácena proti tobě. Tvé srdce bude ti uloupeno od rysa, tvé kosti budou napadeny od štíra, tvá zpupnost bude zavržena od Pravdy.

Porážejí tebe ti, kteří jsou u cest. Padni a zhyň, draku, nepříteli Reův! Odejdi z východního nebe, neboť ozývá se řev hromu, otvírají se brány horizontu před Reem, on vychází a bezmocní nepřátelé jsou rozsekáváni."

"Plním tvoje přání, Re, konám dobro, takže jsi spokojen. Pošli sem své provazy. Re, ať Rekes ho porazí a Duha ho sváže! Buď šťasten, Re!"

"Re jest šťasten, Re jest zachráněn. Padá drak, klesá drak, nepřítel Reův."

.....
"Mnoho zkusíš [Rereku], více než ti, kteří zalíbili se štíru! Mnoho [utrpení] on ti připraví,

a ty trpěti budeš, jsa v jeho moci na věky! Nevzmužeš se, neunikneš draku, nepříteli Reův! Potřena bude tvá hlava, nenávistníku Reův! Ohledni se za sebe! Ten, jenž utíná hlavy a rozřezává obličej, obchází po obou stranách cest, usekne ti hlavu, Ten, jenž jest ve své zemi, rozláme ti kosti, uřeže ti údy a odevzdá tě dvojhlavému lvu, draku, nepříteli Reův!"

"Ať nevyjde křivé slovo z úst tvých proti mně! Neodvaž se ničeho proti mně! Já jsem Sutech, jenž rozpoutává bouři v horizontu nebe jako ten, jehož srdce jest *naplněno nenávistí!*"

"Zdvihněte hlavy, vzchopte se vojíni Reovi!" — volá Atum. — "Zažeňte nenávistníka ze sboru bohů!"

"Vytrvejte vy, kteří sedíte na svých trůnech v lodi Cheprerově!" — volá Geb — "Chopte se svých zbraní, oblectě si své pancíře, jež dávají se vám do vašich rukou!"

"Chopte se svých mečů!" — volá Hathor.

"Pojďte, vysvobodte velkého, jenž jest ve své kapli!" — volá Nut. — "Veze se sám, pán vesmíru, a není, kdy by ho mohl zadržeti!"

Bozi, kteří jsou ve svých pravěkých sídlech, kteří obcházejí kolem malachitového jezera, volají: "Pojďme, vzdávejme úctu velkému a chraňme ho, jenž jest ve své kapli, z něhož vzešlo devatero bohů!"

"Přinášejme mu oběti, chvalme ho a přinášejme mu zprávy o onom ..... vy i já!" — volá Nut.

Ti, kteří sídlí mezi bohy, praví: "On vychází, nachází cestu a zajímá bohy; ochraňuje okraje nebe." — "Geb vstává!" — "O silný!" — Devatero bohů útočí." — "Hathor třese se strachy!" — "Re vítězí nad drakem!"

Kap. 42. Říkání, aby zabráněno bylo rozřezání v Henennisutu.

Země dřeva! Bílá koruno sochy! Bidélko bohů!
 Jsem děcko! Jsem děcko! Jsem děcko! Jsem děcko!
 Ó Jebvere, promluv dnes! Opatřeno jest popravě vším, co znáš. Přišel jsi k veliké popravě.

Jsem Re, jehož přízeň je trvalá. Jsem velitel bůh v koruně tamaryšku.
 Krásnější jest sluneční kotouč, než byl včera! (Čtyřikráte.)
 Jsem Re, jehož přízeň jest trvalá. Jsem velitel, bůh v koruně tamaryšku.
 Jsem dnes zdrav!
 Mé vlasy jsou [vlasy] Nunovy.
 Můj obličej jest [obličej] Reův.
 Mé oči jsou [oči] Hathořiny.
 Mé uši jsou [uši] Vepvavetovy.
 Můj nos jest [nos] náčelníka Chemu.
 Mé rty jsou [rty] Anupovy.
 Moje zuby jsou [zuby] Selketiny.
 Má záda jsou [záda] Esetina.
 Mé ruce jsou [ruce] Berana, pána Zedetu.
 Mé hrdlo jest [hrdlo] Nejty, paní Saiu.
 Můj hřbet jest [hřbet] Sutechův.
 Můj pohlavní úd jest [pohlavní úd] Usirův.
 Mé maso jest [maso] pánů Cheriohau.
 Můj krk jest [krk] Velikého silou.

Mé břicho jest [břicho] Sechmetino.
Můj pupek jest oko Horovo.
Má stehna jsou [stehna] boha pravodstva.
Mé nohy jsou [nohy] Ptahovy.
Mé prsty u rukou a u nohou jsou živí hadi.
Nemám údu, jenž by nebyl božím. Thovt jest ochránce celého mého těla.

Jsem denně Re. Nemohu býti uchopen za své rámě, nemohu býti chycen za svou ruku. Ani člověk, ani bůh, ani zářící duch, ani mrtvý nemohou se dopustiti na mně bezpráví. Jsem vycházející, svěží, jehož jméno jest neznámo. Můj jest včerejšek. "Ten, jenž vidí miliony let" jest moje jméno. Pospíchám po cestě nejvyššího pána súčtovatelů. Jsem pán věčnosti. Hoja hej! Jsem pán veliké koruny. Jsem ten, jenž sídlí v božském oku ..... Jsem ten, jenž jsem, čas v času, v němž jest to, co jest jeho, jeden v jednom. Jsem ten, jenž jest v božském oku, jemuž nemůže se státi nic zlého. Není nikoho, kdo by se bouřil proti mně. ....

Jsem Re — lidé z lidí! — jsem ochránce milionů. Jest někdo mezi vámi, na nebi či na zemi, na jihu, nebo na severu, na západu nebo na východu, jenž nemá ve svém srdci strachu přede mnou? .....

Kap. 53.

Říkání, aby N, nebyl nucen jísti výkaly a píti moč v podzemí.

N. praví: "Jsem dvourohý, vůdce nebe, pán nebeských korun, veliký světloдарce, jenž vyšel z planoucího ohně, jenž podmanil Šva a Tefnutu, jemuž dáno jest putovati.

Mám odpor k tomu, co se mi oškliví. Nejím výkalů, protože odporný jsou mi mé výkaly. Nedostávají se do styku s mým tělem; nedotýkám se jich svými rukama, nešlapu do nich svými chodidly. Nepiji moči a nechodím v podzemí po hlavě.

Mám chléb z Onu. Můj nebeský chléb jest od Rea, můj zemský chléb jest od Geba. Člun večerního slunce a člun ranního slunce přivázejí mi je z chrámu velikého boha v Onu. ....

Sprátelil jsem se s nebeskými lodníky; jím to, co jedí oni, živím se tím, čím se živí se oni. Jím chléb ze zásobárny pána obětí."

Kap. 59.

Říkání, aby N. dýchal vzduch a měl vodu v podzemí.

N. praví: "Ó ty nebeská sykomoro! Dej mi vodu a vzduch, jež jsou] v tobě! Jsem zde, ve Venu a hlídám vejce velkého Vydávajícího skřek. Jako ono jest neporušeno, tak jsem neporušen i já; jako ono žije, tak žiji i já; jako ono dýchá vzduch, tak dýchám vzduch i já, N. ospravedlněný."

Kap. 68.

Říkání pro otevření dveří duši a stínu N-a, aby mohl vycházeti na den, a pro ukázání jemu cesty dokonalých zářících duchů v podzemí.

N. praví: "Otevřeny jsou mi brány nebe, otevřeny jsou mi brány země, otevřeny jsou mi závory Gebovy, otevřen jest mi hlavní palác.

"Pohlédni na mne!" — volá strážce.

"Pust mě!" — volá ten, jehož ruce byly mnou spoutány, jehož ruce byly mnou připoutány

k zemi.

Otevřeno jest mi ústí průplavu, vydáno jest mi ústí průplavu, abych mohl vycházeti na denní světlo, tam, kam touží mé srdce.

Ovládám své srdce, ovládám svou hrud', ovládám svá ústa, ovládám své nohy, ovládám svá stehna, ovládám celé své tělo.

Mám oběti pro mrtvé, mám vzduch, mám vodu, mám záplavu, mám řeku, mám břehy.

Mám muže, kteří pracují pro mne, mám ženy, které pracují pro mne v podzemí, mohu nařizovati, co se má pro mne dělati na zemi.

Lež jest, řekne-li se o mně: "Živí se chlebem Gebovým," neboť odporno jest mi jísti jej. Živím se chlebem z bílé pšenice nilské, [rostoucí] na čistém místě a napájím se pivem z červeného ječmenu nilského, [rostoucího] na čistém místě.

Sedím pod korunou stromů u Hathory před širokým slunečním kotoučem; ona přichází do Onu, nesouc knihy božských řečí a knihu Thovtovu.

Ovládám své srdce, ovládám, svou hrud', ovládám svá ústa, ovládám nohy, ovládám své ruce, ovládám celé své tělo.

Mám oběti pro mrtvé, mám vzduch, mám vodu, mám záplavu, mám řeku, mám břehy.

Mám muže, kteří pracují pro mne, mám ženy, které pracují pro mne v podzemí, mohu nařizovati, co se má dělati pro mne na zemi.

Mohu se zdvihnouti na svůj levý bok i na svůj pravý bok, mohu seděti i státi, jsem zbaven své nedýchavosti, pohybuje se jazyk můj i ústa moje, vším náležitě opatřená."

Doslov.

Kdo zná tuto knihu, bude moci vycházeti ze země na denní světlo, bude choditi po zemi mezi živými a nepodlehne zkáze na věky.

Kap. 70. Jiné říkání.

Sedím u jídelního stolu svého otce Usira, jsem vládcem Zedu, ... na jeho březích. Líbám východní vánek na jeho vlasy, chytám severní vítr za jeho kadeře, držím západní vítr za jeho kštic, uchvacuji jižní vítr za jeho skráně. Procházím nebem na všech jeho čtyřech stranách a dávám dech ctihodným.

Dejte mi jísti chleba!

Kap. 72. Říkání pro vycházení na denní světlo a pro otevření podzemních slují.

N. praví: "Bud'te velebeni vy, kteří máte duchy, prázdné hříchů, patřící věčnosti a oběma koncům nekonečnosti!

Přicházím k vám. Stal jsem se zářícím svou bytostí, stal jsem se silným svou kouzelnou mocí, byl jsem zařazen mezi zářící duchy. Vysvobod'te mě z moci zuřivce této země obou pravd?

Mám ústa svá a mluvím jimi. Dostává se mi darů před vámi, protože znám vás, znám vaše jména, znám jméno tohoto velkého boha, u jehož nosu dostává se vám potavy, jehož jméno jest: "Putujte". On vychází z východního horizontu nebe a ubírá se k západnímu horizontu nebe. Kam jde on, tam jdu i já; jako on jest zdrav, tak jsem zdrav i já.

Nebudu hnán na popraviště, nezmocní se mne moji nepřátelé, nebudu odháněn od vašich bran, a vy nezavřete přede mnou svých dveří, protože můj chléb jest z Peu a mé pivo jest z Depu. Z chrámu jest mé bohatství, které dal mi můj otec Atum. On zabezpečil můj dům na

zemi, v němž jest nesmírné množství ječmenu a pšenice, z nichž jsou mi připravovány oběti pro mé slavnosti.

Moji vlastní synové! Dávejte mi oběti býků, hus, chleba, piva, vína, oděvů, kadidla, vonných masť a všeho dobrého a čistého, čím žije bůh, jako že pravda trvá na věky. Já jsem .....

Doslov.

Kdo zná tuto knihu na zemi, nebo komu napsáno bude toto říkání na rakev, toho obyvatelé podzemí spatří v lesku, až tam vejde. Bude vycházeti na denní světlo v podobách, v jakých si bude přát, a bude se zase vraceti do svého sídla, aniž bude mu v tom bráněno. Bude dostávat chléb, pivo a veliké kusy masa z jídelního stolu Usirova. Přejde do nebeských luhů, dostane tam deset měr polí osetých ječmenem i pšenicí a Horovi služebníci budou mu je požínati. Bude se živiti tímto ječmenem a pšenicí, své tělo bude natíratí jiskřícím olejem, takže bude svěží jako byl na zemi, a bude moci činiti všechno, co si bude přát, jako bohové, kteří tam jsou.

Že jest. to pravda, [bylo zjištěno] nekonečněkrát.

Kap. 87.

Říkání pro proměnu v baziliška.

N. praví: "Jsem bazilišek dlouhého věku. Denně zmírám a zase se rodím. Jsem bazilišek, sídlící na kraji světa. Zemru a zrodíme se. Jsem vším náležitě opatřen a jsem denně mlád jako Re."

Kap. 92.

Říkání pro otevření hrobky duši [přicházející] k jejímu stínu, aby mohl vycházeti na denní světlo, když nabyl vlády nad svými nohama.

N. Praví: "Ty, jenž otvíráš to, co má býti otevřeno a zavíráš to, co má býti zavřeno! Já spím. Otevři to, co má býti otevřeno mé duši, jež jest venku! Oko Horovo, zachraň mne! Učiň trvalým moje dobro podle rozkazu Reova, Ty, jehož krok jest dlouhý, jehož stehna jsou široce rozpjata. Dokončil jsem cestu, ...

Jsem Hor, ochránce svého otce. Přivedl jsem velkou [bohyni], aby byla jeho podporou. Otevřena jest cesta tomu, jehož nohy jsou silné, jenž vidí velkého boha v Reově lodi, zkoumajícího duše.

Má duše jest zde před tím, jenž počítá roky. Pojď sem, oko Horovo, a zachraň mi mou duši, aby se stala mou trvalou ozdobou podle Reova rozkazu!

Ó vy obklopení soumrakem, kteří jste v těle Usirově, nevězněte mé duše, nehlídejte mého stínu! Ukažte cestu mé duši k mému stínu, ať spatří velkého boha v kapli v den zkoumání duší a ať prosloví řeč k Usirovi, vy, kteří hlídáte tělo Usirovo, kteří střežíte duši zářících duchů a vězňů stíny mrtvých, kteří mi mohou ublížiti!"

"Projdi rychle cestu ke mně a tvůj duch budiž s tebou!"

Má duše i můj zářící duch jsou vším náležitě opatřeni. Oni povedou tě a ty seděti budeš v čele knížat, kteří jsou před trůnem. Nebudeš vězněn od hlídačů Usirova těla, od těch, kteří střežou duši a vězňů stíny mrtvých, nebudeš vyloučen z nebe, nebudeš vězněn v zemi a nebudeš u sebe míti těchto zbůjníků.

Ty vládneš svými nohama v dále od své mrtvolky, jež jest na zemi pod ochranou strážců Usirovy mrtvolky."

*Kap. 94.
Prosba o kalamář.*

N. Práví: "Ó Velký, jenž díváš se na svého otce, jemuž patří kniha Thovtova! Hled', přišel jsem, stal jsem se zářícím duchem, stal jsem se duší, nabyl jsem moci a jsem opatřen knihou Thovtovou. Přines mi třecí misku, přines mi, paletu, toto náčiní Thovtovo, v němž tkví božská tajemství! Hled', jsem písař. Přines mi Usirův mok, abych jím mohl psátí a abych dobře napsal to, co denně povídá velký bůh, jak nařídil jsi mi ty, Hore, sídlící na horizontu, abych dobře činil a denně docházel k Reovi!"

*Kap. 112.
Říkání o znalostí duší z Peu.*

N. praví. "Ó vy, Zedetští, sídlící v mrtvolách zedetských, ptáčníci sídlící v Peu, chocholatí, kteří nechodíte, vaříci piva a pekaři chleba! Což nevíte, proč vydáno bylo město Pe Horovi? Já vím to, co vy nevíte! Re dal mu je náhradou za ránu zasazenou jeho oku. [Stalo se to] takto:

Re řekl Horovi: "Nech mne podívati se *do tvého oka*,⁵ co děje se dnes!" — A když podíval se, řekl Horovi: "Pohlédni jím na onoho černého vepře!"

Když Hor se podíval, ucítilo jeho oko velikou bolest, a řekl Reovi: "Podívej se na moje oko! Jest to, jako by Sutech zasadil mému oku strašlivou ránu!" — a omdlel.

Re řekl bohům: "Uložte ho na jeho lůžko! Kéž se pozdraví! Byl to Sutech, jenž proměnil se v černého vepře a zasadil palčivou ránu oku Horovu." — A dále řekl Re bohům: "Vepř bude odporný Horovi — kéž se pozdraví!"

Tak stalo se, že vepř stal se odporný Horovi.

Devatero bohů, jež bylo v Horovu průvodu, když ještě byl ve svém útlém věku, řeklo: "Ať se přinese krvavá oběť jeho býků, jeho ovcí a jeho vepřů Amsetovi, Heipiovi, Duamutefovi a Kebehsenufovi, jejichž otcem jest Hor a matkou Eset!"

A Hor řekl Reovi: "Pošli dva bratry mnou zplozené do Peu a dva do Nechenu, ať jsou se mnou při zkoumání věčnosti, aby ochrany dostalo se zemi a uhasla vzpoura!"

(proto dostalo se Horovi jména: Hor na svém papyrusovém květu.⁶)

Znám tedy duše z Peu: jsou to: Hor, Amset, Hepi.

"Zdvihněte svoje zraky, bohové duatu! Přišel jsem k vám. Pohlédněte na mne, stal jsem se velkým bohem Usirem, pánem Rosecau!"

*Kap. 125.
Říkání pro vstup do síně obou pravd.*

1. Co má N. říkati při vstupu do síně obou pravd, aby zbaven byl všech hříchů, kterých se dopustil, a abys směl patřiti v tváře všech bohů.

N. praví: "Buď pozdraven, velký bože, pane obou pravd! Přišel jsem k tobě, můj pane, byv přiveden, abych spatřil tvou krásu. Znám tebe, znám jména čtyřiceti dvou bohů, kteří jsou s tebou v této síni obou pravd, pohlucující hříšníky a pijící jejich krev v den súčtování před Vennofrem. Sestry Mertí jest jméno tvých dvou společnic. Hled', přicházím dnes k tobě a přináším ti spravedlnost, zvítězím nad hříchem.

Nezhřešil jsem proti lidem; neporážel jsem dobytka, určeného k oběti; nechoval jsem se neslušně na místech posvátných; neznal jsem ničemnosti a nedopustil jsem se nepoctivosti; nenařizoval jsem nikomu pracovati více než bylo mu možno; nebylo na mne stížností u úradů; nechoval jsem nevážnosti k bohu, nepohrdal jsem chudými; nepřipravil jsem nájemce o jeho majetek; nečinil jsem nic, co oškliví se bohům; neočernil jsem člověka u jeho nadřízeného; nikdo nehladověl mou vinou; nikdo neplakal mou vinou; nezabil jsem nikoho, ani nedal jsem

rozkazu k vraždě; nezpůsobil jsem nikomu bolesti; nezmenšil jsem dodávku potravin do chrámů; nezadržel jsem obětního chleba bohům; neodňal jsem obětních koláčů zářícím duchům; neznásilnil jsem ženy; nebyl jsem necudný ve svatyni svého městského boha; nezvětšoval ani nezmenšoval jsem obilní míry; nezkracoval jsem lokte; neporušil jsem polní výměry, neporušoval jsem jazýčku váh; neodnímal jsem kojencům mléka od úst; neodháněl jsem dobytka od jeho píce; nechytal jsem do sítě ptáků v bažinách bohů, nechytal jsem ryb ve vodách jejich;² nezabraňoval jsem vodě téci v její čas a nestavěl jsem hrází v cestu tekoucí vodě; nehasil jsem ohně v jeho času; nepřekračoval jsem času [určeného mi] pro příjem obětního masa; nezadržel jsem boha, když byl na cestě.

Jsem čist! Jsem čist! Jsem čist! Jsem čist! Moje čistota jest čistota velkého fenixe z Henennisutu, protože jsem byl noseem pána dechu, jenž na živu udržuje všechny lidi, v den vyplnění božského oka v Onu, posledního dne druhého měsíce doby zimní před pánem této země. Viděl jsem vyplnění božského oka v Onu, a proto nestane se mi nic zlého v této zemi, v síni obou pravd, neboť znám jména těchto bohů, kteří zde jsou.

1. Ó ty dlouhými kroky krácející, jenž přišel jsi z Onu! — Nedopustil jsem se hříchu.
2. Ó ty mající oheň ve [svém] objetí, jenž přišel jsi z Cheriohau! — Neloupil jsem.
3. Ó ty nosatče, jenž přišel jsi ze Chmunu! — Nebyl jsem lakomý.
4. Ó ty, jenž pohlcuješ stíny, jenž přišel jsi z jeskyně! — Nekradl jsem.
5. Ó ty ohlížející se na zad, jenž přišel jsi z Rosecau! — Nezabil jsem člověka.
6. Ó ty dvojitý lve, jenž přišel jsi z nebe! — Nezmenšil jsem obilní míry.
7. Ó ty bystrozraký, jenž přišel jsi z Chemu! — Nedopustil jsem se podvodu.
8. Ó ty plameni, jenž vyšel jsi obráceně! — Neodcizil jsem majetku boha.
9. Ó ty drtiči kostí, jenž přišel jsi z Henennisutu! — Nelhal jsem.
10. Ó ty, jenž poroučíš ohni, jenž přišel jsi z Mennoferu! — Nekradl jsem pokrmu.
11. Ó ty obyvateli jeskyň, jenž přišel jsi ze západu! — Neproklínal jsem.
12. Ó ty bělozubý, jenž přišel jsi ze země jezerní! — Nepřekročil jsem mezí.
13. Ó ty krvežíznivče, jenž přišel jsi z popraviště! — Neporazil jsem býka patřícího bohu.
14. Ó ty žroute vnitřností, jež přišel jsi od soudu třiceti! — Neobelstil jsem [nikoho].
15. Ó pane pravdy, jenž přišel jsi ze sídla obou pravd! — Nepřivlastňoval jsem si přidělu chrámových.
16. Ó ty, jenž chodíš zády vpřed, jenž přišel jsi z Basetu! — Nevyzvídal jsem o nikom v jeho domě.
17. Ó ty násilníku, jenž přišel jsi z Onu! — Nebyl jsem mluvkou.
18. Ó ty, jehož zloba jest zlá, jenž přišel jsi z župy zedské! — Nedal jsem se uchvátiti zlostí na odhadce mého majetku.
19. Ó ty zasazující palčivé rány, jenž přišel jsi z místa zkázy! — Nesouložil jsem s ženou, mající manžela.
20. Ó ty, jenž díváš se, co si kdo přináší, jenž přišel jsi z Per-Minu! — Nerozněcoval jsem svého pohlavního pudu.
21. Ó ty nejvyšší ze starců, jenž přišel jsi z Jamu! — Nešířil jsem strachu.
22. Ó ty bořiči staveb, jenž přišel jsi z župy ..... ! — Nepřekročil jsem lhůty.
23. Ó ty, jenž odnímáš řeč, jenž přišel jsi z Veritu! — Nezaložil jsem požáru.
24. Ó děcko, jež přišlo jsi z župy onské! — Nebyl jsem hluchý k hlasu pravdy.
25. Ó hlasateli, jenž přišel jsi z Venesu! — Nepobuřoval jsem.
26. Ó Bastský, jenž přišel jsi z tajemného úkrytu! — Nepřimhuřoval jsem oči.
27. Ó ty, jehož obličej jest obrácen na zad, jenž přišel jsi z doupěte zla! — Neposkvrnil jsem sama sebe; neznásilnil jsem [ženy].
28. Ó ty, jehož nohy jsou ohnivé, jenž přišel jsi z temnot! — Neužíral jsem svého srdce.
29. Ó ty šířiteli tmy, jenž přišel jsi ze tmy! — Nepřel jsem se.
30. Ó ty, jenž přinášíš [si] svoji oběť, jenž přišel jsi ze Saiu! — Nebyl jsem násilnický.

31. Ó ty pane obličejů, jenž přišel jsi ze Zeftu! — Nebyl jsem ukvapený.
32. Ó udavači, jenž přišel jsi z Ciniu! — Nejednal jsem proti svému svědomí; nesnažil jsem se uchláholiti boha.
33. Ó rohatý, jenž přišel jsi ze Siovtu! — Netlachal jsem.
34. Ó nefertume, jenž přišel jsi z Mennoferu! — Nenakládal jsem špatně s tím, jenž mi ublížil.
35. Ó Temsepe, jenž přišel jsi ze Zedu! — Nehaněl jsem krále.
36. Ó vášnivče, jenž přišel jsi z Aobu! — Nekladl jsem překážek tekoucí vodě. «
37. Ó hudebníku, jenž přišel jsi z pravodstva! — Nekřičel jsem příliš.
38. Ó ty, jenž rozkazuješ lidstvu, jenž přišel jsi ze svého domu! — Nehaněl jsem boha.
39. Ó ty, jenž chystáš dobro, jenž přišel jsi z ..... ! — Nepůsobil jsem otoků.
40. Ó poutateli duchů, jenž přišel jsi z města! — Nevypínal jsem se nad svůj stav.
41. Ó ty, jenž máš nádhernou hlavu! — Nebyla větší moje spotřeba než postačoval můj majetek.
42. Ó ty, jenž zdviháš svou ruku, jenž přišel jsi z podzemí! — Nezanedbával jsem svého městského boha.

II. Co má N. říkati při odchodu ze síně obou pravd, když byl prohlášen za spravedlivého.

N. praví: "Buďte pozdraveni, bozi! Znáám vás, znám vaše jména.

Nepropadl jsem vašim nožům, protože nežalovali jste na mne tomuto bohu, v jehož družině jste. Neboť ani jediný hřích nedostal se k vám, když soudili jste mne před pánem vesmíru, protože jednal jsem spravedlivě v Egyptě, neurážel jsem boha, a nebylo na mne žalob u vládnoucího krále.

Buďte velebeni, bozi, kteří jste v síni obou pravd, beze lži v srdcích svých, živící se pravdou z Onu, pohlcující to, co jest vám ohavné před Horem, sídlícím ve svém slunečním kotouči. Zachraňte mne před Bebim, jenž živí se vnitřnostmi hříšníků v den velkého súčtování.

Hleďte, přišel jsem k vám, bez hříchu, bez zločinu, bez špatnosti, beze svědectví proti mně, neučiniv nic, co by mi bylo lze vytknouti. Žívím se pravdou, hltavě polykám pravdu. Jednal jsem tak, jak přáli si lidé, aby spokojeni byli bozi. Zjednal jsem si přízeň bohů tím, co oni mají rádi: Dával jsem chléb hladovému, vodu žíznivému, oblek nahému, loď ztroskotavšímu; dával jsem oběti bohům i zářícím duchům. Vysvobodte mne, ochraňujte mne před velkým bohem! Jsem člověk, jehož ústa jsou čistá, jehož ruce jsou čisté, jemuž říkají ti, kteří ho vidí: "Buď vítán!" Neboť slyšel jsem to, co mluvili osel a kočka v domě hrocha; byl jsem svědkem před jeho tváří ..... Spatřil jsem rozštěpení sykomory v Rosecau. Jsem obřadník bohů, znalý toho, čeho jest pro ně třeba. Přišel jsem sem, abych dosvědčil pravdy a abych přivedl váhy do jejich [rovnovážného] stavu.

Ó ty, jenž stojíš ve výši na svém podstavci a máš svou korunu, jehož jméno jest "Pán vzduchu"! Chraň mne před těmito svými posly, šířícími zlobu a působícími zkázu, nemajícími závojů na svých obličejích, protože jednal jsem spravedlivě, pane pravdy! Jsem čist; jest čistá má hrud', jsou čistá má záda, byl očištěn i můj vnitřek ve studni spravedlnosti; nemám údu, jenž postrádá spravedlnosti. Byl jsem očištěn v jižní studni, spočinul jsem v lůně severního města, v polích kobylek, kde koupe se Reovo mužstvo o čtvrté hodině noční, aby potěšila se srdce bohů.

Když jdu mimo, v noci nebo ve dne, volají: "Nechte ho jíti!"

"Kdo jsi a jaké jest tvé jméno?" — ptají se mne.
Jsem ten, jenž vyrostl v papyrusovém houští; Obyvatel olivy jest moje jméno."
"Proč chceš projít?" — ptají se mne.
"Chci jíti mimo město, ležící na sever od olivy."
"Co tam hodláš spatřiti?"
"Nohu se stehnem."
"Co jim řekneš?"
"Spatřil jsem jásoť v zemi Fenechů."
"Co ti dají?"
"Ohnivé plameny a majolíkovou desku."
"Co s tím učiníš?"
"Zahrabu to na břehu jezera pravdy jakožto večerní oběť."
"Co najdeš tam na břehu jezera pravdy?"
Žezlo z pazourku, jehož jméno jest: Dávající dech."
"Co učiníš s ohnivými plameny a majolíkovou deskou, až je zahrabeš?"
"Budu naříkati pro ne, vykopu je, uhasím oheň, rozbiji desku, a hodím je do jezera."
"Jdi si a projdi touto branou síně obou pravd, ty nás znáš."
"Nedopustím, abys mnou vešel," — volá římsa dveří, — "dokud mi neřekneš mého jména!"
Jazýček váh spravedlnosti jest tvé jméno."
"Nedopustím, abys mnou vešel," — praví pravá veřej dveří, — "dokud mi neřekneš mého jména!"
"Miska váh nesoucí pravdu jest tvé jméno."
"Nedopustím, abys mnou vešel," — praví levá veřej dveří, — "dokud mi neřekneš mého jména!"
"Miska nesoucí účet srdce jest tvé jméno."
"Nedopustím, abys mne překročil," — volá práh dveří, — "dokud mi neřekneš mého jména!"
"Býk Gebův jest tvé jméno."
"Neotevru ti," — volá závora dveří — "dokud mi neřekneš mého jména!"
"Prst nohy jeho matky jest tvé jméno."
"Neotevru ti," — praví skoba dveří — "dokud mi neřekneš mého jména!"
"Živé oko Sobka, pána východního pohoří, jest tvé jméno."
"Neotevru ti, nepustím tě dovnitř," — volá strážce dveří, — "dokud mi neřekneš mého jména!"
"Prsní bradavka Šva, jenž chrání Usira, jest tvé jméno."
"Nedopustíme, aby námi prošel," — volají sloupy dveří — "dokud nám neřekneš našeho jména!"
"Dítka Renenutiny jest vaše jméno."
"Ty znáš nás, nuže projdi námi!"
"Nevstupuj na mne," — volá podlaha síně.
"Proč? Vždyť jsem přece čist!"
"Protože neznám jména tvých nohou, jimiž chceš na mne vstoupiti; pověz mi je!"
"Vstupující před Mina jest jméno mé pravé nohy, ... Nebthety jest jméno mé levé nohy."
"Vstup tedy na mne, když znáš mne!"
"Neohlásím tě," — volá vrátný této síně, — "dokud mi neřekneš mého jména!"
"ten, jenž prozkoumává srdce a prohlíží těla, jest tvoje jméno."
"Nuže ohlásím tě. — Který bůh jest teď právě uvnitř? Pověz mi to!"
"Ten, jenž stará se o obě země."

"Kdo jest to, jenž stará se o obě země?"

"Thovt jest to."

"Nuže vstup!" — volá Thovt. — "Proč jsi přišel?"

"Přišel jsem, abych byl přijat."

"Jaký jsi?"

"Jsem očištěn ode všeho hříchu, jsem zbaven všeho zla [páchaného] těmi, kteří nyní žijí; nemám s nimi styku."

"Přijmu tě. — Kdo jest to, jehož střechem jest oheň, jehož stěnami jsou živí brejlovci, jehož podlahou jest vodstvo?"

"Usirev jest to."

"Nuže vstup, jsi přijat. Tvým chlebem jest božské oko, tvým pivem jest božské oko, oběti, na zemi tobě davané, jsou božské oko."

Doslov.

Má se provést tak, jak děje se v síni obou pravd. N. ať říká toto říkání jsa čist, oblečen v šaty z jemného plátna a v bílé sandály, jsa nalíčen černým líčidlem a natřen nejjemnějším myrhovým olejem, když obětoval mladého býka, husy, kadidlo, chléb, pivo a zeleninu.

Obraz vymaluješ na čistou plochu, barvou utřenou z půdy, na niž nevstoupila noha vepře.

Nad kým vykonají se obřady této knihy, tomu bude se dobře dařiti, i jeho dítkám bude se dobře dařiti. Bude miláčkem krále i jeho dvořanstva a dostane se mu chleba, piva, koláčů a velkého kusu masa z jídelního stolu velkého boha. Nebude mu bráněno vstoupiti do žádných dveří západní říše, bude uveden do společnosti králů Horního a Dolního Egypta a bude členem družiny Usirovy. Jest to pravda [zjištěná] nekonečněkrále.

Kap. 126.

N. Práví: "Ó vy, čtyři paviáni, sedící na přidi lodi Reovy, přinášející pravdu pánu vesmíru, zbavující mou sílu mé slabosti, obšťastňující bohy plamenným dechem svých úst, dávající oběti bohům i zářícím duchům, živící se pravdou, neznající lži, jimž ohavností jsou hříchy! Odstraňte zlo, které tkví na mně a zapomeňte na moje hříchy, protože ti, kteří rozřezávali mne na zemi, zničili všechno, co bylo na mně špatné!"

"Vejd, neboť není na tobě nečistoty!"

"Dovolte, ať mohu vejíti do podzemí, ať mohu vstoupiti do Resecau, ať mohu procházeti tajemnými branami západní říše, ať dostává se mi chleba, koláčů a všeho ostatního, jako těmto zářícím duchům, kteří mohou vcházeti a vycházeti z Rosecau!"

"Pojď sem, Usire N-e! My odstraníme všechno zlo tkvící na tobě a zapomeneme na tvoje hříchy, neboť ti, kteří tě rozřezávali, zničili všechno zlo, které na tobě utkvělo na zemi. Vcházej do Rosecau, procházej tajemnými branami západní říše, přicházej a odcházej dle své libosti jako zářící duchové! Jsi denně vítán v horizontu, Usire N-e!" .

Kap. 137. A.

Říkaní pro opatření si svítilny.

N. praví: "Ať přinesena jest svítilna, svítilna pro tvého ducha, Usire, náčelníku západní říše! Ať přinesena jest svítilna pro noc, když minul den! Oko Horovo, zářící ve tvém chrámu, ať září před tebou, ať se snese na tvé čelo, chrání tě a poráží tvé nepřátele! Čistá, buď čistá! Krásná, buď krásná!"

"Ať přinesena jest svítilna pro Usira Vennofra s čerstvým tukem, s novým knotem z východního horstva!"

*Kap. 137. B.
Říkání pro rozsvícení svítilny.*

Přichází bílé oko Horovo, přichází zářící oko Horovo.
"Buď vítáno ty, jež záříš jako Re v horizontu, aby potřebovalo síly Sutechovy!
To jest rozkaz toho, jenž bere tě, prináší tě a rozsvěcuje tě [k boji] proti němu."

Přichází svítilna, kterou přinášejí tito spěchající dárci; přichází z nebe za Reem na rukou tvých sester. Jako žije Re, tak žije oko Horovo ve velkém paláci. Žije, žije oko Horovo; ono jest podporou své matky.

*Kap. 149.
První místo.*

N. praví: "Ó ty místo západní říše! Ó vy, kteří živíte se v něm chlebem a zeleninou! Odhalte své šátky, když se blížím, a shromážděte se! Hleďte! Vznešený, jenž jest mezi vámi, svázal mé kosti a pevně spojil mé údy. Přivedl mě Hudebník, pán srdcí, jenž přivezl mé kosti; jako kdysi nasadil bílou korunu Atumovi, tak nasadil mou hlavu mně."

"Poutateli duchů, uveď do pořádku moje čelisti! .....

Druhé místo.

N. praví: "Jsem vznešený majitel podílu v nebeských luzích. Ó vy nebeské luhy, jejichž zdi jsou z mědi, jejichž ječmen jest sedm loket vysoký (jeho klasy měří dva lokte, jeho stébla měří pět loket a požínají ho zářící duchové devět loket vysokí po boku Hora sídlícího na horizontu)! Znam dveře, otvírají se doprostřed nebeských luhů, jimiž přichází Re z východního nebe; jejich jižní strana obrácena jest k jezeru Charu, jejich severní strana obrácena jest k vodstvu husí. Jest to místo, do něhož pluje Re s plachtami i vesly. Jsem karabáčníkem v božské lodi, jsem lodníkem, jenž nikdy neumdlévá v Reově lodi. Znam tyto dvě modré sykomory, mezi nimiž prochází Re a ti, kteří jdou k sloupům Švovým a k východním dveřím, do nichž *vchází* Re. Znam tyto nebeské luhy Reovy, jejichž ječmen jest sedm loket vysoký (jeho klasy měří dva lokte a jeho stébla měří pět loket) a jehož pšenice jest také sedm loket vysoká, jež požínají zářící duchové po boku východních duší."

Třetí místo.

N. praví: "Ó ty místo zářících duchů, po němž nikdo nepluje, v němž sídlí zářící duchové, jež planeš v záři ohně!

Ó vy zářící duchové tohoto místa, jejichž obličej jsou starostlivé, kteří upravujete své cesty, čistíte svá sídla a konáte to, co nařizuje Usirev, pán věčnosti! Jsem strážce červené koruny, jež jest na čele Svítícho, jež dává život všem obyvatelům obou zemí plamenným dechem svých úst, jež chrání Rea před drakem Apopem."

Čtvrté místo.

N. praví: "Ó ty tajemné místo, nejvyšší horo v podzemí, pod jejímž temenem vznášá se nebe, jež máš tři sta šoinů délky a deset šoinů šířky, na níž sídlí had, jehož jméno jest: Chrlící nože, jenž má sedmdesát loket délky, když leze, a jenž živí se zářícími duchy a mrtvými, rozsekanými v podzemí! Stojím před tvými hradbami a chodím a pluji, abych našel cestu, vedoucí do tebe. Jsem dokonalý, jsem muž, jenž může zahaliti tvou hlavu. Jsem zdrav. Jsem

velký kouzelník. Byly mi dány tvoje oči a já zářím."

"Kdo jsi ty, plazící se po mém břiše, jehož síla převyšuje tvoji horu? Hled', přišel jsem k ní a tvá síla stala se mou silou! Jsem rozmnožovatel síly. Přišel jsem, abych oloupil dvojhlavého lva pro Rea, aby byl se mnou večer spokojen. Procházím se po nebi, zatím co ty se zdržuješ ve své poušti. Byl ti dán rozkaz od ....."

Páté místo.

N. praví: "Ó místo zářících duchů, jež nelze obejít, v němž jsou zářící duchové, mající sedm loket v pasu, kteří živí se stíny odsouzcenců.

Ó vy zářící duchové tohoto místa! Otevřte mi své cesty, abych mohl vámi projít! Jsem na cestě po krásné západní říši, jak rozkázal Usirev, zářící duch, pán zářících duchů. Žiji ve štěstí, slavím slavnosti novoluní a úplňku, procházím se, a oko Horovo jest pomocníkem mně, průvodci Thovtovu. Každý bůh, i každý mrtvý, jenž chtěl by mi dnes ublížit, propadne popravišti!"

Šesté místo.

N. praví: "Ó ty sluji, nádherná pro bohy, tajemná pro zářící duchy, záhubná pro propadlé smrti! Jméno boha sídlícího v tobě jest: Hubitel plazů. Budiž velebena, sluji! Přišle jsem, abych spatřil bohy, kteří jsou uvnitř."

"Odkryjte své obličejy, svlechte šátky se svých hlav, když se blížím! Přišel jsem připravovati vám obětní koláče. Onen plaz nemá nade mnou moci; vrah neplíží se za mnou; nepřítel mne nepronásleduje. Budu živiti se oběti mezi vámi."

Sedmé místo.

N. praví: "Ó Eses, jehož ohnivý plamen vidí cestující! V tobě sídlí plaz Rerek, jehož hřbet má sedm loket délky, jenž živí se zářícími duchy a hubí jejich září!

"Zpět, Rereku, sídlící v Esesu, jenž koušeš svými zuby a blýskáš svými očima, sice budou ti vylámané tvé zuby a bezmocný bude tvůj jed! Neodvažuj se na mne! Jed tvůj ať nevnikne do mne! Lež! Jed tvůj odpočivej v zemi a tvé rty ve tvé díře, sice tvůj duch padne do moci Světloдарce! Podnikneš-li na mne útok, bude tvá hlava useknuta od rýsa!"

Osmé místo.

N. praví: "Hahotepe, nesmíme vodstvo, jehož vody nelze si nabrati pro velké hrůzy jeho a velký žár jeho! V tobě sídlí bůh, jehož jméno jest: Vysoký, jenž střeží tě, aby nikdo nedostal se do tebe. Já jsem sup, sedící na mysu, nemajícím konce. Přináším Atumovi to, čeho třeba jest na zemi ..... ; svou sílu dávám nejvyšším pánům svatyně; moc svou dávám pánům obětí. Nebudu zavlečen na popraviště, neboť nikdo netouží, abych byl zničen. Jsem vůdcem severního horizontu."

Deváté místo.

N. praví: "Ó Ekesi, tajemné pro bohy, před nímž mají strach zářící duchové, jehož jméno nikomu není známo, z něhož nikomu nelze vyjít, a do něhož nikomu nelze vstoupit, kromě tohoto vznešeného boha, jenž nahání strach bohům a hrůzu zářícím duchům! Tvoje dvěře jsou ohnivé a tvůj vzduch jest velice zhoubný pro nosy. To zařídil tento vznešený bůh, sídlící ve svém vejci, proti svým pronásledovatelům, aby nikdo nemohl dýchat jeho vzduch kromě

něho; to zařídil on proti všem, kteří by chtěli vstoupiti dovnitř kromě Rea, mohutného postavou."

"Buď veleben, vznešený bože, sídlící ve svém vejci! Přišel jsem k tobě, abych byl ve tvém průvodu, abych mohl vycházeti ven a vcházeti do Ekese, aby mi byly otevřeny jeho dveře, abych mohl dýchat jeho vzduch a aby se mi dostalo jeho obětí."

Desáté místo.

N. praví: "Ó ty město katanů, kteří jímají zářící duchy a zmocňují se jejich stínů, kteří jedí to, co jest čerstvé, požírají to, co jest shnilé, a rozhlížejí se svýma očima!"

"Ó vy, jimž není nic podobno na povrchu země, kteří sídlíte ve svých místech! Vrhňte se na svá břicha, abych mohl projíti vámi, aniž byl zajat můj duch, aniž se do vaší moci dostal můj stín. Jsem božský sokol. Jest mi obětována myrha, jest mi vykuřováno kadidlo a jsou mi zabíjena obětní zvířata. Eset jest přede mnou, Nebthet jest za mnou; cesta jest pro mne připravena."

"Nve, býku Nuty a Poutateli duchů! Přišel jsem k vám, bozi, zachraňte mne, aby dostalo se mi vaší záře a já abych stal se jí zářícím duchem na věky!"

Jedenácté místo.

N. praví: "Ó ty město, podzemní břicho, jež ve své moci držíš zářící duchy, kteří nemohou přijíti a vstoupiti do tebe ze strachu před spatřením toho, co jest v tobě! Pouze bozi, kteří jsou v tobě, spatřují tebe a kromě nich, zasvěcených v tvoje tajemství, mrtví, kteří jsou v tobě pod tvými noži. Ó ty podzemní morové hnízdo! Nech mne projíti! Jsem veliký kouzelník s nožem, jenž přišel jsem od Sutecha. Nohy mé patří mi na věky. Tímto svým okem nabyt jsem síly. Po mdlobě jsem [nyní] statečný, jsem zářící v nebi a silný na zemi. Vyletěl jsem, jsa sokolem, zakejhal jsem, jsa divokou husou, a snesl jsem se na tento jezerní mys. Sedím na něm, sedím na něm a jím z pokrmů luhů obětí. Sestoupil jsem ku břehu hvězd; otevřely se mi brány pravdy, otevřen jest mi chladný nebeský prostor, vztyčen jest mi žebřík k nebi mezi bohy a jsem jedním z nich. Mluvím řečí divoké husy, aby bozi mi rozuměli, a vypravuji Siriovi."

Dvanácté místo.

N. praví: "Ó ty pusté místo, rosecauská věznice, planoucí ohněm, do něhož nevcházejí bozi, v němž nesídlí zářící duchové; [jen] brejlovci, jejichž jméno jest "Ničitelé", sídlí v tobě. Ó ty opuštěné místo! Jsem nejvznešenější ze zářících duchů a mrtvých. Jsem hvězda, nepodléhající zkáze. Nikdy nezaniknu, nikdy nezanikne moje jméno."

"Přichází božská vůně!" — volají bozi v opuštěném místě.

Jsem s vámi, žiji s vámi, bohové, sídlící v opuštěném místě, a vy milujete mne více než své bohy. Budu s vámi v čele průvodu velkého boha na věky."

Třinácté místo.

N. praví: "Ó ty místo vodstva, v němž zářící duchové jsou bezmocní, jehož voda jest ohnivá, jehož hladina jest ohnivá, jeho plameny svítí žářem, aby nebylo možno píti jeho vody pro uhašení žízně těm, kteří by se tam dostali, a aby velký byl strach před tvými hrůzami! Spatří-li bozi a zářící duchové z dálky tvou vodu, jež neuhasí jejich žízně, poznají, že se do tebe nedostanou. Tvoje řečiště zarostlo vodním rostlinstvem [vyrostlým] z moku Usirova."

Mám vodu a jsem zaplavován povodní jako tento bůh, sídlící v místě vodstva a střehoucí ho.

"Nebojte se, bozi, pítí jeho vodu, neděste se ho, zářící duchové!"

Bud' veleben, velký bože, v místě vodstva! Přišel jsem k tobě a ty dovoluješ mi nabrati si jeho vody, abych pil vodu z jeho toku, jako dovolil jsi to tomuto velkému bohu, pro něhož přichází Nil, pro něhož pučí tráva a zelená se rostlinstvo, aby bozi byli obdarováni z jeho úrody. Ty dovoluješ, aby přicházel ke mně Nil, mající rostlinstvo ve své moci, neboť já jsem tvůj vlastní syn na věky."

Čtrnácté místo.

N. praví: "Ó místo cheriohaské, u něhož Nil obrací se k Zedu! Nilu určeno jest téci a obilím obdarovati každé místo, kam přijde pro pokrm lidem, pro oběti bohům a zářícím duchům. Jemu patří had v kataraktu jebském, u vzniku Nilu, jenž přichází s vodou a zastavuje se u výspy cheriohaské, u svého sboru bohů, jenž jest hlavou vodstva, jehož lze spatřiti v hodině večerního ticha."

"Bozi cheriohaští! Sboře bohů, jenž jsi hlavou vodstva! Otevřete mi svá jezera, rozevřete mi své průplavy, aby se mi dostalo vody, abych měl dostatek vody, abych mohl jísti obilí, abych se mohl ukojiti vašimi pokrmy, abych se vzpružil, abych se stal sebevědomým, podobným bohu, sídlícímu v Cheriohau, aby se mi dostalo vašich obětí!"

Jsem zásoben mokem Usirovým a nebudu ho zbaven na věky věkův.

Kap. 154.

Říkání, aby mrtvola nepodlehla zkáze.

N. praví: "Bud' veleben, můj otče Usire! Přišel jsem, aby dal; neporušenost tomuto mému tělu. Jsem dokonalý jako můj otec Cheprer, jenž jest jako já a nepodléhá zkáze. Pojď sem a učiň silným můj dech, pane dechu, jenž povznášíš ty, kteří jsou jako ty. Trvám tebou, protože ty vytvořil jsi ze mne pána rakve a necháváš mne vstoupiti do země věčnosti jako ty, které stvořil jsi společně s otcem svým Atumem, jehož tělo nepodléhá zkáze, protože jest nezničitelný.

Nečiním nic, čeho ty nenávidíš. Nuže, ať miluje mě tvůj duch a neopouští mne! Přijmi mě do svého průvodu, abych neshnil, což jest osud, ježž určil jsi každému bohu a každé bohyni, každému zvířeti i každému červu, jenž podlehne zkáze, když odejde duše po jeho smrti. Když ona odejde, on propadá zkáze; hnije, všecy jeho obvazy zetlívají, jeho údy se rozpadávají, kosti měknou a maso mění se v hnilobný mok, vydává hnilobný zápach a hemží se červy.

Červi však zahynou a on nepodlehne zkáze pomocí oka Švová a nezahyne, ať jest to bůh kterýkoli nebo bohyně kterákoli, jakýkoli pták nebo jakákoli ryba, jakýkoli had nebo jakýkoli červ nebo kterékoli zvíře, když vložíš oko Švovo na jeho tělo. Červi znají tebe a strach před tebou je děsí. A tak každý člověk a zrovna tak cokoliv jiného, co zemře, ať jest to jakékoli zvíře, jakýkoli pták, jakákoli ryba, jakýkoli had nebo jakýkoli červ žije, když zemře.

Dej, ať zmizí ohavnost, kterou způsobili červi, a nenech je přicházeti na mne, když se objeví! Nevydávej mne do moci tohoto vraha v ..... , usekávajícího údy, nechávajícího shnít to, co jest skryto, ničícího četné mrtvolky a živícího se vražděním! Žiju, vykonáváje tvé rozkazy. Nevydávej mne do jeho prstů, ať on nenabude moci nade mnou, neboť jsem pod tvou svrchovaností, pane bohů!

Bud' veleben, můj otče Usire, jenž máš své údy, nehniješ, nečervavíš, nejsi roznášen, nezapácháš, nesetlíváš, nerozlézáš se červy! Jsem Cheprer, moje tělo potrvá na věky. Nehniji, nepráchnivím, nesetlívám, nerozlézám se červy, nepropadám zkáze pomocí oka Švová. Jsem! Jsem! Žiji! Žiji! Jsem zdrav! Jsem zdrav! Probudil jsem se, jsa spokojen, neboť nejsem shnilý, nejsem zkažen hnilobným mokem, nejsem zkomolen, není vyhnílé mé oko ..... , nevyteklo mé ucho, má hlava není oddělena od mého trupu, nebyl mi vytržen jazyk, není

ostříhán můj vlas, není vytrháno mé obočí, nebylo na mně spácháno nic zlého. Moje mrtvola trvá, nejsou porušena, nepodléhají zkáze, na věky věkův.

Kap. 158.

Říkání pro zlatý nákrčník, jenž dává se zářícímu duchu na hrdlo.

"Můj otče! Můj bratře! Má matko Eseto! Rozbalte mne, abych viděl, abych byl jedním z rozbalených, kteří dívají se na Geba."

Doslov.

Má se říkati nad zlatým nákrčníkem, na němž jest napsáno toto říkadlo, a má se vložit na hrdlo zářícímu duchu⁸ v den pohřbu.

Kap. 161.

Říkání pro otevření vchodu do nebe, jež napsal Thovt pro Vennofra .....

Re žije, želva zhynula! Uložena jest mrtvola Usira N-a v zemi, spojeny jsou jeho kosti.
Re žije, želva zhynula! Bez pohromy jest Usirev N, jenž jest v rakvi a sídlí v hrobce.
Re žije, želva zhynula! Kebehseuf obchází kolem těla Usira N-a, aby je chránil.
Re žije, želva zhynula! .....

Doslov.

Každé mumii, které namalovány budou tyto obrazy na rakev, budou otevřeny tyto čtyři brány do nebe: první na severu jest Usirev; druhá na jihu jest Reova; třetí na západu jest Esetina; čtvrtá na východu jest Nebthetina. Každý vítr, jenž jest ve své bráně, bude údělem mumie a bude vnikati do jejího nosu.

Ať nikdo z tvého okolí nespatri toto říkání! Jest to tajemství, jemuž dav nerozumí. Neukazuj ho nikomu, ani svému otci, ani svému synu, nikomu mimo sebe. Jest to vskutku tajemství, jež nikdo nemá poznati.

Kap. 162.

Říkání pro vzbuzení tepla pod hlavou zářícího ducha.

"Bud' veleben, Mine, statečný, s vysokým chocholem, pane bílé koruny, opatřený důtkami! Máš pohlavní úd, zdatně vyhazující sémě. Zaplavuješ světlem a záře tvá nemá mezí. Máš četné podoby. Řasy skrývaly tebe v božském oku až do tvého zrození! Ty jsi ona síla, jež ..... v devateru bohů, velký, běžec, rychle krácející. Jsi silný bůh, jenž přichází na pomoc tomu, kdo tě volá. Chraň mne ubohého, stíženého žalem! Pojď sem na mé volání! Jsem svatá kráva. Jméno tvé jest v mých ústech a já je vyslovím:

Hakahagher je tvé jméno;
Juruiuiakersainekrubati jest tvé jméno;
Serpetmaiseriu jest tvé jméno;
Charusati jest tvé jméno.

Vzývám tvé jméno. Jsem svatá kráva. Vyslyš dnes můj hlas a ulož teplo pod hlavu Reovu! Hleď, on jest v božském duatu v Onu. Učiň, ať jest mu tak, jak mu bylo na zemi! On je tvá duše, ... Pojď sem k Usiru N-ovi a učiň, ať povstane teplo pod jeho hlavou! Hleď, on je duše oné velké mrtvoly, jež odpočívá v Onu; Zářící vznešená bytost jest jeho jméno;

Barakaticava jest jeho jméno.

Pojď sem a učiň ho jedním ze svých průvodců, ať jest mu tak, jak je tobě!"

Doslov.

Má se říkati nad soškou svaté krávy, zhotovenou ze zlata, jež má se zavěsiti zářícímu duchu na hrdlo. Mimo to má se nakresliti na nový papyr a vložit N-ovi pod hlavu, aby měl dostatek tepla po celém svém těle, jako měl na zemi. Je to velice mocná ochrana, vytvořená od svaté krávy pro jejího syna Rea, když odpočívá. Sídlo N-ovo bude pak naplněno teplem, on bude bohem v podzemí a nebude odháněn ode dveří duatu.

Jest to pravda!

Když zavěsil jsi zářícímu duchu tuto bohyni na hrdlo, řekneš: "Ó Amone těch, kteří patří Amonovi, jenž jsi na svém nebi! Skloň obličej svůj k této mrtvole svého syna, a učiň ho svěžím v podzemí!"

Tato kniha jest velké tajemství. Nedopuť, aby patřilo ji oko člověka, neboť škodlivé jest, zná-li ji [někdo cizí]. Ukryj ji ..... Paní tajemného paláce jest její jméno.

Kap. 186.

N. praví: "Bud' velebena, vznešená paní nebes, velitelko všech bohů, přítelkyně Hora sídlícího na horizontu, jejíž krásou kochá se Atum, jíž klaní se jezero západních krajů, jíž radostně přijímá otec Re, matko bohů, kteří tě mají v lásce, ... !

Není, kdo by toužil vejíti k tobě. Jsi odporná vcházejícímu, protože touží více po zemi než po pobytu v tobě, po objetí zvěčnělých a po úkrytu ve člunu věčnosti.

Jsem spravedlivý. Přišel jsem, nesa pravdu. Nehřešil jsem na této zemi. Činil jsem to, čím spokojen byl král i [spokojeni byli] bozi. Přicházím, ubíraje se k pánu západní říše, abych způsobil radost tomu, jenž sídlí v ní a poskytuje obyvatelům nebe i země pobyt pod korunami stromů v den, kdy se objeví."

Hathor, paní západní říše, přítelkyně Reova, jenž se jí kochá, matka bohů, jež připravuje sídla, praví: "Bud' vítán! Tvůj obličej jest spravedlivý. Jsi spravedlivý, sloučen se spravedlností! Bud' [vítán] v této zemi žijících, v níž není klamu, v níž není .....

¹ Odpověď svědomí (?nebo soudců??) [Č](#)

² Chybně místo "mumii". [Č](#)

³ Thovta. [Č](#)

⁴ Pátý král čtvrté dynastie (3430-3160 př. K.) [Č](#)

⁵ Nebo: »tvým okem?«, nebo »co děje se dnes v tvém oku?« [Č](#)

⁶ Poznámka vykladatelova: základem této poznámky jest chybná etymologie slova vazet »papyrus« a vozjev »býti zdráv, býti svěží, býti chráněn.« [Č](#)

⁷ t. j. »bohů«; viz nařízení o bohoslužbě na Čistém ostrově. [Č](#)

⁸ Chybně místo "mumii". [Č](#)

NÁPISY Z HROBKY HERCHUFOVY.

Herchuf byl dědičným knížetem v Nechenu a v čele karavanních vojsk podnikl několik výprav do Nubie za králů Merenrea a Neferkarea (čtvrtého a pátého krále VI. dynastie).

Nápisy z jeho hrobky jsou nejlépe uveřejněny v Urkunden des aegyptischen Altertums I 120.—131.

Nápisy z hrobů staré říše obsahují z větší části životopisná data svých majitelů. Náboženské texty omezeny jsou zpravidla jen na obětní říkadlo: "Král dává oběť" s texty k nim připojovanými, jež se někdy i několikrát opakuje A 1., 2, 3).

V zprávách o svém životě uvádějí majitelé hrobu své vynikající činy. Ti, kteří nic vynikajícího nevykonali, sdělují aspoň, že konali dobré skutky a vystříhali se zlých skutků. To stalo se pak ustáleným zvykem a nabylo i pevné vnější formy (B, D), v níž lze spatřovati zárodek 125. kap. knih mrtvých nové říše.

Obvyklá jest také žádost majetníka hrobu k návštěvníkům hrobky, aby odříkali obětní říkadlo (C1) a výstraha (C2) těm, kteří by do hrobky vešli se zlými úmysly.

A1. Král dává oběť, Anupev, sídlící na své hoře, náčelník božské síně, balsamovač, pán nádherné země dává oběť.

Jest pohřben v pohřebišti západní pouště, dosáhnuv velmi krásného stáří, požívá úcty velkého boha, ... dědičný kníže, správce jižní země, nositel pečeti, jediný přítel [králův], obřadník, vůdce karavan, požívající úcty Ptahovy a Sokoravy Herchuf.

A2. Král dává oběť, Usirev pán Zedu, dává oběť.

Kráčící spokojeně po nádherných cestách západní říše, po nichž kráčejí ti, kteří požívají vážnosti [velkého boha] a má přístup k velkému bohu, pánu nebe, požívaje vážnosti [velkého boha], dědičný kníže ..... strážce Nechenu, nejvyšší hlava Nechebu, jediný přítel [králův], obřadník, požívající vážnosti Usirovy, Herchuf.

A3. Král dává oběť.

Dostává se obětí v pohřebišti a oslavy od obřadníka v den novoroční, o slavnosti Thovtově, na počátku roku, o slavnosti lodního žebra, o slavnosti Sokarově, o všech velkých slavnostech, o všech ostatních slavnostech i denně dědičnému knížeti ..... nositeli pečeti, jedinému příteli [královi], obřadníku, vůdci karavan Herchufovi.

B. Byl jsem dokonalý ..... jehož miloval otec, chválila matka a rádi měli všichni sourozenci.

Dával jsem chléb hladovému, šaty nahému, převážel jsem toho, jenž neměl plavidla.

C1. Ó vy žijící na zemi, kteří půjdete mimo tento hrob, ubírajíce se na jih nebo na sever, odříkejte: "Tisíc chlebů a tisíc [džbánů] piva pánu tohoto hrobu!" Já zakročím ve váš prospěch v říši mrtvých, neboť jsem dokonalý zářící duch, vším náležitě opatřený, obřadník znalý svých říkadel.

C2. Vejde-li kdo do tohoto hrobu [a vezme něco, nebo zkaží něco], bude chycen jako pták a bude za to souzen od velkého boha.

D. Mluvil jsem [jen] dobré a vypravoval jsem [jen] to, co bylo žádoucí. Nikdy nemluvil jsem o nikom špatně jeho představenému. Chtěl jsem [vždycky jen] to, co jest dobré velkému bohu. Nikdy nesoudil jsem se se svými sourozenci. Nepromrhal jsem majetku po svém otci.

NÁPISY Z NÁHROBNÍCH DESEK STŘEDNÍ ŘÍŠE.

I.

Náhrobní deska z berlínského musea čís. 7294. Nápis jest uveřejněn v Aegyptische Inschriften aus den kön. Museen zu Berlin I. 202.

Na náhrobních deskách střední říše vedle obětního říkadla »Král dává oběť« bývají někdy náboženské texty, vyskytující se na stěnách hrobek staré říše. Kromě toho setkáváme se na nich s kratičkými výňatky z textů jednajících o posmrtném životě. Stejného obsahu jsou také nápisy na vnějších stěnách rakví.

Král dává oběť, Usirev, pán Ebozu, velký bůh, pán nádherné země, a Vepvavet, král bohů, dávají oběť chleba, piva, býků, husí, obětí pokrmů a všech věcí dobrých a čistých, které dává nebe, rodí země a přináší Nil, kterých dostává se duchům a jimiž živí se bozi, s nimiž spokojena jsou srdce, duchu ..... Veria ospravedlněného, jehož zrodila paní domu Menet.

II.

Náhrobní deska z berlínského musea čís. 7732. Nápis jest uveřejněn v Aeg. Inschr. aus d. k. Mus. zu Berlin I. 205.

Ó vy žijící na zemi, písaři, obřadníci, sluhové duchů a knězi, kteří přijdete k tomuto hrobu! Vaši městští bozi budou vás milovati a odmění vás, bude se vám dobře dařiti na zemi a odkážete svoje úřady svým dítkám, odříkáte-li: "Král dává oběť, Ptha-Sokar, Usirev, velký pán Ebozu, Amon-Re, pán trůnu obou zemí, a [ostatní] bozi a bohyně dávají oběť chleba, piva, husí, oděvů, kadidla, vonných masť a všech věcí dobrých a čistých, jež dává nebe, rodí země a přináší Nil a záři, sílu a ospravedlnění duchu velitele tělesné stráže Siamona ospravedlněného.

Král dává oběť, Usirev [dává oběť] duchu jeho manželky Nofruy ospravedlněné.

Král dává oběť, Usirev [dává oběť] duchu jeho sestry, paní domu Amiaie ospravedlněné.

III.

Náhrobní deska z berl. mus. čís. 1192. Aeg. Inschr. aus d. k. Mus. zu Berlín I. 163.

Roku 14. za Veličenstva krále Horního a Dolního Egypta Cheperkarea,¹ obdařeného životem věčným jako Re.

Král dává oběť, Usirev, pán Zedu, veliký bůh, pán Ebozu, dává oběť, Anupev, sídlící na své hoře, pán nádherné země, dává oběť chleba, piva, býků, husí, obleků všeho druhu a všech krásných a čistých věcí, jimiž živí se bozi, ctihodnému správci domu Zobesovi.

Oslavují ho velcí zedští a dvořanstvo pána Ebozu a bozi záplavy podávají mu své ruce na výspě. Dávány jsou mu oběti. On vládne veslem v člunu večerního slunce a vozí se v člunu ranního slunce. "Buď vítán," — volají na něho velcí Ebozští, — "správce domu Zobese ospravedlněný, požívající úcty Usira, pána západní říše!"

IV.

Náhrobní deska z berl. musea čís. 7313. Aeg. Inschr. aus d. k. Mus. Berlin I. 190.

Úcty krále požívající správce sýpky Mencuhotep praví: "Odešel jsem z města přišel jsem do pouště. Činil jsem to, co rádi mají lidé a chválí bozi. Obětoval jsem bohu to, čeho si přál. Mluvil jsem pravdu a neučinil jsem nikomu nic zlého. Mluvil jsem [jen] dobré a vypravoval jsem [jen] to, co bylo žádoucí."

Správce sýpky Mencuhotep praví:

"Ó žijící na zemi, kteří půjdete podle této hrobky, odříkejte: Tisíc chlebů, [džbánů] piva, husí a šatů duchu Mencuhotepovu."

V.

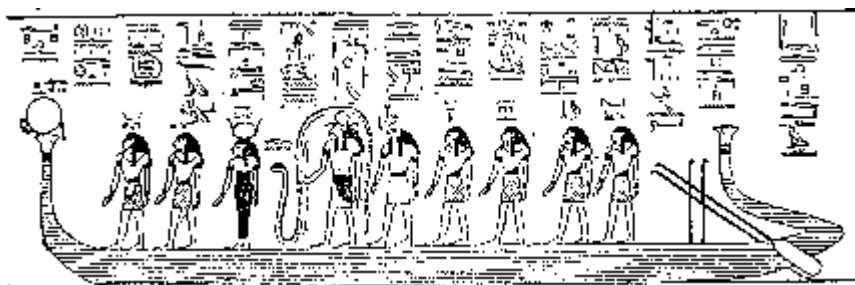
Z rakve Mencuhotepovy v berl. mus. čís. 9. Aeg. Inschr. aus d. k. Mus. zu Berlin I. 214 a násl.

Král dává oběť, Anupev, pán města Sepu, náčelník božské síně [dává oběť]. Projíždí se nebem, jest pohřben v zemi a má přístup k velkému bohu, pánu nebe, ctihodný Mencuhotep, ospravedlněný v pokoji.

Král dává oběť, Usirev, pán Zedu, velký bůh, pán Ebozu, dává oběť chleba, piva, býků, husí a všech věcí dobrých a čistých, jimiž živí se bozi, duchu ctihodného správce domu Mencuhotepa ospravedlněného.

Král dává oběť Geb, stojící v čele těla velikého devatera bohů, dává vodu, pivo, kadidlo, myrthu a všecko, co dává nebe a rodí země, duchu ctihodného správce domu Mencuhotepa ospravedlněného.

Hej, správce domu Mencuhotepe ospravedlněný! Rozprostírá se nad tebou tvoje matka Nut ve svém jménu: "Tajemné nebe". Dala, že jsi bohem a že nemáš nepřátel, ctihodný Mencuhotepe!

NÁPIS PAHERIŮV Z JEHO HROBKY V NECHENU.

Dědičný kníže Paherr žil za vlády králů Amenhotepa I. a Thutmese I. (1557—1501 př. kr.)
Nápisy z jeho hrobky jsou nejlépe uveřejněny v *Urkunden des Aeg. Altertums* IV. 111. —
127. Překlad části náboženských textů u Ermana: *Die ägyptische Religion* 2. vydání, str. 122.
— 123.

V nové říši nabývají náboženské texty převahy nad ostatními nápisy na stěnách hrobů. Vedle obětních říkadel a textů známých z náhrobních desek střední říše vyskytují se v nich nápisy, jež jsou odleskem knih mrtvých. Jsou to výňatky z rozličných kapitol, s názory často si odporujícími, spojené v jediný celek, jenž vzbuzuje ve čtenáři dojem zmatku. Jen ten, kdo vyzná se v knihách mrtvých, dovede si rozložit tento zmatený celek a uspořádat si jeho prvky.

Král dává oběť, aby Amon, pán trůnu obou zemí, král věčnosti, pán nekonečnosti, mající vysoký chochol z peří, jediný, jenž byl nejdříve, největší, nejstarší, pravěký, jenž ..... [jenž stvořil] lidi i bohy, živá svítlna, jež vzešla z pravodstva a [dává] lidem světlo, *Nechbet*, bílá paní Nechenu, paní nebe, vládkyně obou zemí, *Usirev*, náčelník obyvatelů západní říše, pán velké země, největší v Ebozu, *Hathor*, paní pouště, mající nejsilnější srdce z bohů, *Ptah-Sokar*, pán tajemné svatyně, *Anupev*, pán Rosecau, *velké devatero bohů*, *malé devatero bohů*, ... dali tisíc chlebů, [džbánů] piva, býků, husí, tisíc obětí a pokrmů, tisíc nápojů, ovocných plodů a všeho, co roste na hřbetu země, tisíc všech věcí dobrých a čistých, jež se obětují pánu věčnosti, přijímají chléb, jenž přichází před [boha] a mléko, jež přichází před oltář, pítí vodu, jež prýští u Jebu a zaplavuje ..... vyšedši z [nádherné] země, o slavnosti ..... o slavnostech měsíčních, o slavnosti šestého dne [měsíce], o slavnosti [první a poslední] čtvrti, o slavnosti velkého východu, o slavnosti východu Siria, o slavnosti lodního žebra, o slavnosti Thovtově, o slavnosti prvního zrození, o slavnosti zrození Esetina, o slavnosti východu Minová, o slavnosti východu [kněze] sema, o slavnosti večeře, o slavnosti vítání záplavy, o všech slavnostech nebe ve dnech pro ně určených i denně, čistý šat, zhotovený z nejjemnější látky s tím, čeho k němu třeba z šatů odložených od bohů, natíratí se čistým olejem, pítí vodu z okraje oltáře, přijímají oběti společně s [bohy], vznešenému, nejčelnějšimu z odměněných, duchu dědičného knížete nechebského, písaře Paheria ospravedlněného, dokonale plnicího vůli svého pána.

Přicházíš a odcházíš a srdce tvé se raduje z přízně pána bohů. Krásná jest výprava hrobky po ctihodném stáří, když dostavil se vysoký věk. Usídluješ se v rakvi, jsi pohřben ve skalní hrobce západních hor. Stáváš se žijící duší, již dostává se chleba, vody a vzduchu, jež proměňuje se ve fenixe, vlašťovku, sokola nebo volavku dle tvého přání. Přpravuješ se po voru a nejsi nucen vraceti se; pluješ po vlnách vodstva.

Žiješ znova. Tvá duše neopouští tvé mrtvolvy. Jest božská tvá duše mezi zářícími duchy a dokonalé duše oslovují tě. Usazuješ se mezi nimi. Přijímáš to, co se [ti] obětuje na zemi. Máš vodu, dýcháš vzduch a brodíš se tím, čeho si tvé srdce přeje —

Dány jsou ti tvé oči, abys viděl, tvé uši, aby slyšel (,co se mluví); tvé nohy chodí, tvé ruce a tvé rámě se ti pohybují. Pevné jest tvé maso, zdravý jsou tvé žíly. Máš radost z celého svého těla a prohlížíš si své údy; jsou všechny a jsou zdravý; není na tobě nic zkaženého. Máš svůj skutečný cit, máš své dřívější srdce.

Vcházíš do nebe ..... ; denně jsi volán k jídelnímu stolu Vennofrovu, dostáváš chléb, jenž přichází před [něho], a obětní dary, patřící pánu nádherné země. Jíš koláče po boku boha u velkého trůnu, pána devatera bohů a vracíš se

odtamtud na místo svého pobytu v prvním soudním sboru bohů. Procházíš se se služebníky Horovými a stáváš se jejich přítelem. Odcházíš a přicházíš a [odnikud] nevracíš se s nepořízenou; nejsi odháněn od bran duatu, dveře horizontu jsou ti otevřeny; závory samy se ti otvírají.

Vcházíš do síně obou pravd. Pozdravuje tebe bůh, jenž jest uvnitř, a ty usazuješ se v říši mrtvých. Vstupuješ do města Nilu a srdce tvé se raduje, když vzděláváš svůj pozemek na nebeských luzích. Co potřebuješ, máš z toho, co sklidiš, když dostaví se žně pšenice.

Přivazují ti vlečné lano k lodi a pluješ, kam si přeješ. Každého rána opouštíš hrobku a každého večera se vracíš. V noci svítí tobě svítilna, dokud slunce neozáří tvá záda. Volají na tebe: "Bud' vítán, bud' vítán v tomto svém domě žijících!" Vidiš Rea na horizontu nebe a díváš se na Amona svítícího, když denně spokojeně se probouzíš.

Všecky škody ti [způsobené] jsou odstraněny, a ty procházíš věčností radostně, jsa v přízni boha, v tobě sídlícího. Srdce tvoje jest u tebe a neopouští tě. Tvé pokrmky jsou neustále [připraveny] na svém místě.

NÁPISY ZE DVEŘÍ DOMU V ACHUTENATONU.

Berl. museum čís. 20 376. Uveřejněno v Aeg. Inschr. aus d. k. Museum zu Berlin II. 127—130.

Názory o posmrtném životě nebyly s počátku Achuenatonovým náboženstvím dotčeny. Teprve nápisy z mladší doby El-amarnské nabývají rázu vtištěného jim novými názory. Žel, že mi jejich publikace nejsou přístupny. Nápis zde uvedený obsahuje obětní říkadlo »Král dává oběť«, na jehož původní význam se však již zapomnělo, a jemuž přičítán byl kouzelný účinek i na předměty, patřící živým.

Král dává oběť. Žijící Aton, pán věčnosti, jenž řídí osud, dává úrodu a udržuje na živu všecko, co stvořil, kéž dá přicházeti s pochvalou a odcházeti s láskou ..... ducha králova ..... , na něhož on nezapomíná ředitele stavebních prací v Achutenatonu, Maanechtufa znovu žijícího.

Král dává oběť. Syn Reuv žijící v pravdě, pán korun Achuenaton, velký věkem, pán života kéž dá, aby byl mu milý ..... , ... aby bylo pamatováno na něho, aby dopřáno mu bylo krásného života, tím že [dovolí mu] patřiti na svou krásu, a nezapomene na jeho volání, duchu jediného, požívajícího dokonalé chvály dobrého boha, nej přednějšího z dvořanstva, vyučeného v nauce Jeho Veličenstva, ředitele stavebních prací Maanechtufa znovu žijícího.

NÁPIS Z PALETY.

Berlínské museum čís. 8042. Uveřejněno v Aeg. Insch. aus d. k. Museum II. 304. Obětního říkadla »Král dává oběť« užito jest zde pro písaře, aby mu zjednálo vědomosti a přízeň v životě pozemském.

Král dává oběť, aby Thovt, pán pravdy, nejvyšší pán knih, dal obratnost v psaní a znalost svatě řeči duchu písaře vojska, pána obou zemí Tany ospravedlněného.

Král dává oběť, aby Enhuret-Šov, syn Reův, dal život, zdar a zdraví, štěstí, pochvalu a lásku duchu písaře vojska, pánu obou zemí Tany ospravedlněného.

¹ Senvosret, I. Cheperkare, druhý král XII. dynastie, vládl 1980-1935 př. Kr. [Č](#)

MODLITBY A CHVALOSPĚVY.

Z rozsáhlé literatury modliteb a chvalospěvů seznámil se čtenář s některými již v předcházejících velkých sbírkách náboženských textů; tak

text pyr. 777—785 jest modlitba k Nutě,

text z rakve stř. říše I.C jest prosebná modlitba k pánům pravdy,

text z rakve stř. říše I.D jest prosebná modlitba Reovi,

text z rakve stř. říše I.E jest prosebná modlitba k Atumovi,

text z rakve stř. říše I.F jest prosebná modlitba k Chepererovi.

V knihách mrtvých kap. 18. část I.B a II.B jsou modlitby k Usirovi, začátek kap. 126 jest modlitba ke čtyřem paviánům Reovým, začátek kapitoly 162. jest chvalospěv na Mina, začátek kapitoly 186. jest chvalospěv na Hathoru.

Také mezi texty z doby řecko-římské najde čtenář modlitbu k Esetě, litanii k Chnumovi; začátek nařízení o bohoslužbě na Čistém ostrově jest modlitba s litanii k Usirovi.

Modlitbami a chvalospěvy obsaženými v této kapitole snažím se doplniti sbírku jich, aby obraz byl pokud možno úplný.

I. Modlitba Sinuhetova.

Na dvoře krále Amenemheta I. (prvního krále XII. dynastie, jenž zemřel r. 1970 př. Kr.) žil kníže Sinuhet, jenž při nastoupení krále Senvosreta I. utekl do Palestýny, kde tamější kníže dal mu svoji dceru za manželku a učinil ho náčelníkem kteréhosi pohraničního kmene. Byl šťastně živ ve svém novém okolí, ale když sestaral, pojal ho stesk po domovu a modlí se k neznámému bohu, jenž řídil jeho osudy, aby dopřál mu strávití konec života v Egyptě. A jeho touha se splnila. Vrátil se do Egypta, žil na královském dvoře a sepsal svůj životopis, jenž se zachoval v několika hieratických opisech, jež vydány jsou s překladem od A. H. Gardinera v Hieratische Papyrus aus d. k. Museen zu Berlin, sv. V. Český překlad vydal jsem ve Výroční správě gymnasia v Praze na Malé straně r. 1912. Modlitba jest v ř. 147. — 164. celého textu.

"Tak tedy jednal bůh, aby smířil toho, na něhož zanevřel, a jenž utéci musil do cizí země. Dnes se jeho srdce udobřilo. Psanec kdysi dal se na útěk a dnes mluví se o mně s úctou v sídelním městě; plížil se kdysi hladem se plazící a já dnes dávám chléb svému sousedu; kdysi nah opustil muž svou zemi a já dnes stkvím se v šatech z jemných látek; sám kdysi běhal muž, nemaje posla, a já mám dnes množství poddaných; krásný jest můj dům, rozsáhlé jest mé sídlo, a v sídelním městě sa na mne vzpomíná.

Bože, kterýkoli, jenž řídil jsi tento útěk, buď milostiv a přiveď mne do sídelního města! Snad je ti možno dáti mi spatřiti místo, na němž neustále dlí moje srdce, neboť co jest důležitější pro mne, než aby mrtvola má pohřbena byla v zemi, v které jsem se zrodil? .....

Potkalo mne štěstí, že bůh mi prokázal milost. Kéž učiní tak ještě jednou. a dopřeje spokojeného konce tomu, jehož kdysi učinil ubohým. Kéž slituje se nad tím, jehož dohnal k tomu, aby žil v cizině! Zdaž bude dnes milostiv a sejme svou ruku s toho, jehož pronásledoval, a dovede ho do země, ze které ho vyvedl?"

II. Poděkování Mertsegeře, paní nebe, vládkyni obou zemí, jejíž krásné příjmení jest: " Vrchoť západního horstva"; složené od sluhy v sídle pravdy Nefereba ospravedlněného.

Deska turinského musea čís. 102. Nejlépe jest uveřejněna s překladem od Ad. Ermana v Sitzungsberichte d. k. Preussischen Akademie d. Wissenschaften 1911 str. 1097.— 1100.

"[Byl jsem] muž nevědomý a nerozumný, nevěděl jsem, co jest dobré a co jest zlé, a tak dopustil jsem se hříchu proti Vrchoťu, a ona přisoudila mně trest:

ve dne v noci byl jsem v jejich rukou a seděl jsem na cihle, jako těhotná žena;

volal jsem po vzduchu, ale nepřicházel ke mně.

I slíbil jsem mocné, Vrchoťu západních hor,

i všem ostatním bohům a bohyním:

Hle, řeknu starým i mladým dělníkům:

Střežte se Vrchoťu, neboť lev skrývá se v nitru Vrchoťu!

Ona zasazuje rány, jako lev zasazuje rány;

ona pronásleduje toho, kdo pohřeší se proti ní"

Volal jsem k své paní a seznal jsem,

že přišla ke mně v podobě sladkého vánku.

Odpustila mi a dala mi spatřiti svou ruku.

Obrátila se ke mně milostivě,

a dala mi zapomenouti na nemoc, jež mne [trápila].

Hle, Vrchoť západních hor jest milostivá, když se k ní volá!"

To řekl Neferabev ospravedlněný a ještě jednou volá: "Hle! Všecky uši, které žijete na zemi, slyšte: "Střežte se před Vrchoťem západních hor!"

III. Zpověď Neferabova.

Deska britského musea č. 589. Nejlépe jest uveřejněna s překladem od Ad. Ermana v Sitzungsberichte der k. Preussischen Akademie der Wissenschaften 1911 str. 1100 — 1102.

Vypravování o slávě Ptaha, sídlícího na jih od jeho zdi od sluhy v sídle pravdy na vesetském západu, Neferaba ospravedlněného:

"Jsem člověk, jenž křivě přísahal při Ptahovi,

pánu pravdy,

a on způsobil, že ve dne vidím tmu.

Střežte se před Ptahem, pánem pravdy!

Hle, on nikomu nezůstane dlužen!

Střežte se křivě vysloviti jméno Ptahovo!

Hle, ten, jenž je křivě vyslovil, jest zničen!

On způsobil, že jsem jako právě vržené mládě

ve stáji, jsa v jeho ruce.

On způsobil, že lidé i bozi hledí na mne, jako na

člověka,

jenž dopustil se ohavného činu proti svému pánu.

Spravedlivý byl Ptah, pán pravdy, ke mně,

když přisoudil mi trest.

Odpust mi, aby spatřil tvou milost!"

IV. Poděkování Amon-Reovi, pánu trůnů obou zemí, velkému bohu, náčelníku Vesetu, vznešenému bohu, jenž slyší prosby, jenž přichází na volání zarmouceného ubožáka, jenž dává dech trpícímu.

Deska berlínského musea čís. 23077. Uveřejnil s překladem Ad. Erman v Sitzungsberichte d. kön. Preussichen Akademie der Wissenschaften. 1911 str. 1087 .— 1097.

"Buď vzdána chvála Amonovi!
Složil jsem mu chvalozpěv na jeho jméno,
vzdávám mu chválu až k výšinám nebe,
až k hranicím země,
vypravuji o jeho slávě tomu, kdo putuje na sever,
i tomu, kdo putuje na jih.
Střežte se před ním!
Vypravujte o něm chlapci i dívce,
starým i mladým!
Vypravujte o něm pokolením pokolení,
která se ještě nezrodila!
Vypravujte o něm rybám v hlubinách
i ptákům na nebi!
Vypravujte o něm tomu, kdo ho zná,
i tomu, kdo ho nezná!
Střežte se před ním!"
"Amone! Ty jsi pán mlčícího,
jenž přicházíš na volání ubožákovo.
Volám k tobě, jsa zarmoucen,
a ty přijdeš, abys mě zachránil,
abys dal dech trpícímu,
abys zachránil mne spoutaného.
Ty, Amon-Re, pane Vesetu,
můžeš zachrániti i toho, kdo jest v podzemí.
Vskutku, ty přijdeš z dálky, volá-li kdo k tobě."

To složil malíř Amonův v Sídle pravdy, Nebre ospravedlněný, syn malíře Amonova Paia, na jméno svého pána Amona, pána Vesetu, jenž přichází na volání ubožákovo. Složil jsem mu chvalozpěv na jeho jméno, protože velká jest jeho síla, a postavil [tuto] modlitbu před jeho tvář, před celou zemí, za malíře Nechtamona ospravedlněného, když ležel umíraje, propadnuv moci Amonově za svůj hřích.

A viděl jsem, jak pán bohů přichází v podobě sladkého vánku, a sladký vzduch vane před ním, aby zachránil Amonova malíře Nechtamona ospravedlněného, syna Amonova malíře v Sídle pravdy Nebrea ospravedlněného, jehož zrodila paní domu Pašed ospravedlněná.

Jako sluha jest náchylný hřešiti,
tak pán jest ochoten odpouštěti.
Pán Vesetu neztráví ani jediný den celý ve hněvu;
zlobí-li se, [zlobí se] jen okamžik, bez následku,
a ..... milostivě se k nám obrací.

Amon obrací se se svým vánkem.

Jako že roste tvůj duch, ty odpustíš, a nebude se již opakovati to, co bylo odvráceno.

Zhotovím tento pomník tvému jménu

a vytešu na něj tento chvalozpěv,
zachrániš-li mi malíře Nechtamova!

Tak jsem řekl a ty jsi mě vyslyšel. A hle, já vykonal jsem, co jsem řekl. Neboť ty jsi pán toho, jenž volá k tobě, jenž těšíš se ze spravedlnosti, pán Vesetu.

Zhotoveno od malíře Nebrea, syna Chaiova.

V. Modlitba sesazeného úředníka k Horovi.

Uveřejnil s překladem A. Erman v Zeitschrift für ägyptische Sprache u. Altertumskunde 38 (1990) str. 20.— 23.

"[Probouzíš se] krásně, Hore, projíždějící se po nebi,
dítě, jež vzešlo jsi z pohlavního údu boha,
ohnivý chlapče, svítící paprsky,
jenž zaháníš tmou a mrákoty,
velebené dítě milých půvabů,
hovějící si ve svém božském oku,
budící lidi na jejich rohožkách,
a hady v jejich děrách!
Tvá loď pluje s plachtami po ohnivém jezeře
a ty projíždíš nebem se svými příznivým větrem.
Dcery Nilu ohlašují ti nepřítel,
Nubtského s jeho šípy,
a Geb slídí po něm na vrchu svého hřbetu.
Selket zatíná se do jeho hrdla
a spaluje ho žhavý dech brejlovců,
sedících na branách tvého paláce.
Veliké devatero bohů zuří proti němu,
a jásá, když zasazovány jsou mu rány.
Dítky Horovy chápou se nožů
a rozmnožují jeho rány.

Hoj! Nepřítel tvůj padá
a spravedlnost trvale zůstává před tebou.

Když pak stáváš se Atumem,
podáváš ruku svou pánům podzemí.
Spící shromažďují se, velebí tvou krásu,
a tvé paprsky osvětlují jejich obličej;
sdělují s tebou svá přání,
abys jim dopřál dívati se zase na tebe.

Když mineš je, temnoty je přikryjí,
a každý [zase leží] ve své rakvi.
Ty jsi pán, jímž lze se chlubit,
bůh dokonalý, věčný,
soudce, nejvyšší pán soudního sboru bohů,
jenž upevňuje spravedlnost,
a v cestu staví se hříchu.

Zaved' soudní řízení s tím, jenž prohřešil se
proti mně!
Hled', jest mocnější než já,
nabyl úřadu mého, lstivě se ho zmocniv.
Dej at' jest mi navrácen!
Hle, já patřím na to se [zármutkem]
a on jest v takových hříších!"

VI. Chvalozpěv na Usira.

Uveřejnil s překladem Ad. Ermana v Zeitschrift für äg. Sp. 38 1990) str. 30.—33.

[Bud' veleben] ty, jenž rozpínáš svoje ruce,
jenž spíš na svém boku,
nejvyšší pane písku, pane zemské půdy,
mumie s dlouhým pohlavním údem!
Staletý drak [vine se] kolem tvé hlavy,
plazí se přes tvé sandály.
Re-Cheprer svítí na tvé tělo,
když ležíš, jsa Sokar.

On zahání temnotu, spočívající na tobě,
dává světlo oběma tvým očím,
tráví svůj věk ozařováním tvého mrtvého těla
a truchlí pro tebe.

Zemská půda nese tebe
a její cípy přikrývají tě
až k čtyřem sloupům nebe.

Pohneš-li se, země se třese.
Jsi větší než .....
Nil prýští z potu tvých rukou.
Vydechuješ vzduch z nitra svého hrdla
do nosu lidí;
božské jest to, čím se žije!
Všecko, co jest zde, jest shromážděno u tvých
chřípí:
stromy, zeliny, rákosí, tráva,
pšenice, ječmen i plodonosné stromy.

Když kopou průplavy, když ..... ,
když staví paláce a chrámy,
když vlekou kamenné kvádry,
když vzdělávají pole,
když kopou hroby a hrobky,
jest to na tvých zádech a ubližují tím tobě.

Bydlejí na tobě
a jest jich více, než jest možno vypsati;
není na tobě prázdného místa.
Ačkoli to všecko spočívá na tobě,
ty nestěžuješ si: "Jsem přetížen!"

Ty jsi otec i matka lidstva;
oni žijí tvým dechem
a jedí maso tvého těla.
Prabůh jest tvoje jméno.

.....
.....

.....
.....

VII. Chvalozpěv Achuenatonův na Slunce.

Texty tohoto chvalozpěvu vydány byly několikrát. Po prvé je sebral J. H. Breasted: *De hymnis in solem sub rege Amenophide IV. conceptis* (1894). Nejnovější jich vydání s nově nalezenými texty, z nichž nejlepší jest text hrobky Aiovy, jest N. de G. Davies: *The rock tombs of El Amarna* (1902—1908).

Král Horního i Dolního Egypta: Nefercheprure, pán obou zemí: Votienre, syn Reův: Žijící v pravdě, pán korun: Achuenaton — kéž dosáhne vysokého věku — a velká manželka krále, jeho miláček, paní obou zemí: Nefemofruaton Nefertiiti — kéž jest živa, zdráva a svěží na věky věkův, praví:

"Záříš krásně v horizontu nebe, ó Slunce žijící, jež jsi žilo na prapočátku. Když vycházíš na východním horizontu, naplňuješ celou zemi svou krásou. Jsi velké, krásné, lesknoucí se, vznášející se vysoko nad celou zemí. Tvé paprsky objímají svět až na konec všeho toho, co jsi stvořilo. Ty jsi Re; přicházíš až ke konci světa a podmaňuješ jej svou láskou. Ačkoli jsi vzdáleno, tvé paprsky [dopadají] na zemi, když jsi před jejím obličejem, ve dne, když konáš svou cestu.

Když ukládáš se k odpočinku v západním horizontu, země jest v temnotě, jakoby mrtva. Lidé leží ve svých pokojích, majíce zahaleny hlavy, jejich nosy jsou ucpaný a oko nevidí oka. Kdyby jim byly ukradeny všechny věci, jež mají pod svými hlavami, nevěděli by o tom. Všichni lvi vycházejí ze svých doupat a všichni plazi koušou. Temnota [vládne] a země jest v mlčení, dokud to, jež stvořilo ji, odpočívá ve svém horizontu.

Když se rozednívá, vycházíš na horizontu; záříš, jsa Slunce, ve dne a temnota utíká. Rozdáváš své paprsky a obě země jsou ve slavnostním lesku. [Lidé] procitají a staví se na nohy; ty jsi je zdvihlo. Myjí se, chápou se svých šatů, a jejich ruce vzdávají chválu tvému zjevení. Celý svět vykonává svoji práci. Dobytek těší se ze své píce, stromy a traviny se zelenají, ptáci vylétají ze svých hnízd a křídla jejich vzdávají chválu tvému duchu. Skot poskakuje po svých nohách. Všecko, co létá i co poletuje, žije, když ty jim vyjdeš. Lodi plují po proudu i proti proudu a všechny cesty se otvírají, protože jsi vyšlo. I ryby v řece vyskakují blíže k tobě, neboť tvé paprsky pronikají i do hlubin oceánu.

Ty spojuješ muže se ženami. Vytváříš sítě v lidech, dáváš život synu v lůně jeho matky a konejšíš ho, aby neplakal. Ty jsi kojná děcka v lůně mateřském, dávajíc dech, aby na živu udrženo bylo každé děcko, které jsi vytvořilo. A když vyjde z lůna na denní světlo v den svého zrození, otvíráš ústa jeho, aby mluvalo, a staráš se o jeho každodenní pokrm. Ptáčátko ve vejci ozývá se ze skořápky a ty dáváš mu vzduch v jeho vnitřku, aby bylo udrženo na živu. Když učinilo jsi je dokonalým, proklobává se z vejce, aby křičelo podle své schopností, a běhá po svých nohách, když z něho vyjde.

Jak mnoho jest toho, co jsi stvořilo! Není tajností před jediným bohem, jemuž není rovně. Ty jsi stvořilo svět podle své vůle, jsouc samojediné, s lidmi, dobytkem, skotem, i se vším, co jest na zemi a chodí po svých nohách, i se vším, co létá, mávajíc svými křídly.

Cizince, Syřany a Ethiopy i Egyptany, každého usadilo jsi na jeho místo a opatřuješ jim jejich potřeby, takže každý má svoji potravu. Spočítán jest věk každého, jazyky rozlišeny jsou řeči a postava jejich i pleť jejich zrovna tak. Ty jsi rozlučitel, jenž rozloučil cizí národy.

Ty stvořilo jsi Nil v duatu a přivedlo jsi jej sem ze své vůle, aby živil lidi, jak jsi je stvořilo. Ty jsi pán jich všech. Jsi k nim milostivo,

pane země, a svítíš pro ně, denní Slunce. I všechny vzdálené cizí země jsou šťastny, že dopřáváš jim života. Ty umístilo jsi vodstvo v nebi, aby sestupovalo k nim, vlnilo se na kopcích jako oceán a napájelo jejich pole u jejich měst. Jak znamenité jsou tvoje záměry, pane

věčnosti! Nebeské vodstvo přikázalo jsi cizincům a veškeré zvěři pouště, jež běhá po svých nohách, a Nil, vycházející z duatu [přikázalo jsi] Egypt'anům. [Tak postaralo jsi se] o obživu všem polím. Dokud budeš vycházeti, budou lidé tebou žítí.

Ty stvořilo jsi roční počasí, abys životem obdarovalo všecko, co jsi stvořilo: zimu, aby ochlazovala je; žár, aby .....

Ty stvořilo jsi vzdálené nebe, aby vycházelo a dívalo se na všecko, co jsi stvořilo. Ty jsi jediný, jež vycházíš ve své podobě živého Slunce. Vycházíš a svítíš, odcházíš a vracíš se. Ty vytvořilo jsi, jsouc samojediný, ze sebe samy miliony bytostí, osady, města i vesnice, cesty i řeky. Oči všech vzhlížejí k tobě, když jsi nad zemí, denní Slunce .....

Ty jsi v mém srdci,¹ ale nikdo nezná tebe tak, jako tvůj syn Nefercheprure Vetienre. Dej, ať jest silný v [provádění] tvých záměrů a v [šíření] tvé moci!"

Ranní modlitba královny Nefemofruatony za jejího manžela.

Uveřejněna jest v Oscar Lemm: Aegyptische Lesestücke, str. 74, č. 20, podle R. Leipsius: Denkmüller aus Aeg. u. Ethiop. III. 97a.

"Živé Slunce, kromě něhož není jiného (boha), jež paprsky svými ve zdraví udržuješ oči všech, kteří jsou! Vycházíš na východním horizontu nebe, abys obdarovalo životem všecko, co jsi stvořilo, lidi, zvířata i všecko, co lítá a poletuje ..... na zemi, žijí, když vidí tě a leží, když zapadneš.

Dej, aby tvůj syn, kterého miluješ, jenž žije v pravdě, pán obou zemí Nefercheprure Vitienre žil s tebou na věky, a veliká manželka krále a jeho miláček, paní (obou zemí) Nefemofruaton Nefertiiti — kéž žije na věky věkův! — ať jest po jeho boku, když ti obětuje, když pozoruje to, co ty denně tvoříš, a když jása patře na tvoje krásy.

Dej mu věčné kralování nad oběma zeměmi!"

VIII. Chvalozpěv na Amona.

Hieratický papyrus čís. 17. ze sbírky: Les papyrus égyptiens du musée de Boulaq publ. en fascimilé p. Aug. Mariette-Bey (1871—1877). Hieroglyfická transkripce byla mi přístupna u E. A. Wallis Budge: An Egyptian reading book str. 294.—305.

Jest to vlastně celá sbírka chvalozpěvů rozličného původu, jež v době XIX. dynastie Amonovi kněží sebrali a upravili pro Amon-Rea. Tím vznikl celek, z jehož částí nebyl však setřen jejich původní ráz tak, aby postava Amon-Reova dovedla do pozadí zatlačití bohy, k jejichž chvále byly složeny.

Chvalozpěv na Amon-Rea, onského býka, nejvyšší hlavu všech bohů, miláčka dobrého boha, jenž dává život každému ....., každému dobrému stádu.

A

"Buď veleben, Amon-Re, pane trůnů obou zemí,
náčelníku Opetesvetu,
býku své matky, náčelníku svých polí,
konající rozsáhlé cesty, náčelníku jižní země,
pane negrů, vládce Puntu,
kníže nebe, nejstarší na zemi,
jenž dlíš ve všech věcech,

jediný svého druhu mezi bohy,
krásný býku devatera bohů,
nejvyšší hlavo všech bohů,
pane pravdy, otče bohů,
jenž vytvořil jsi lidi a stvořil jsi dobytek,
pane toho, co jest, jenž stvořil jsi plodonosné
stromy, jenž stvořil jsi píci vyživující dobytek,
dobrý řediteli toho, co vytvořil Ptah,
krásný mladíku milovaný, jemuž bozi vzdávají
chválu,
jenž stvořil jsi to, co jest dole, i to, co jest nahoře,
a ozařuješ obě země,
jenž v míru pluješ po nebi,
králi Horního i Dolního Egypta, vítězný Re,
nejvyšší hlavou obou zemí,
veli mocný, pane síly,
nejvyšší hlavo, jež stvořila celý svět,
mající více úmyslů než všichni ostatní bozi,
nad jehož krásou jásají bozi,
jemuž lidé vzdávají chválu ve velkém paláci,
jehož velebí v domě ohně,
jehož vůni rádi mají bozi,
když vracíš se z Puntu,
kníže vůni, když přicházíš od negrů,
krásný, když přicházíš z Arábie.
Bozi plazí se u tvých nohou,
když poznávají, že Tvé Veličenstvo jest jejich
pánem.
Pane působící strach, velice hrozný,
velice slavný, mocně zářící,
mající čerstvé pokrmy, když dáváš potravu,
jemuž chválu vzdávají lidé, jenž stvořil jsi bohy,
jenž do výše vyzdvihl jsi nebe a porobil jsi zemi.

B

Procitni, buď svěží Min-Amone,
pane věčnosti, tvůrce nekonečna,
pane chvály, náčelníku .....
jehož rohy jsou pevné, krásnolící,
pane koruny, mající vysoký chochol z peří,
mající krásnou náčelenku a vysokou bílou korunu,
na jehož hlavě jsou hadí bohyně,
..... jenž nosíš dvojitou korunu,
královský šátek a modrou korunu,
krásnolící, když nasadíš si korunu Usirovu,
miláčku koruny hornoegyptské i koruny dolnoegyptské,
pane dvojitě koruny, držící žezlo,
pane pouzdra na dekret, mající důtky,
krásný vladaři, skvící se v bílé koruně,

pane paprsků, vydávající záři,
jemuž bozi vzdávají chválu,
jenž ruce svoje podáváš tomu, koho miluješ,
jehož nepřátelé padají do ohně,
jehož oko (jest to, jež) poráží protivníky,
a vráží své třicetiločetní kopí do žrouta nebeského oceánu,
a způsobuje, že drak zvrací to, co pohltil.

C

Budiž veleben Re, pane pravdy,
jehož kaple jest skryta, pane bohů,
Cheprere ve své lodi,
jenž rozkázal jsi, a bozi vznikli,
Atume, jenž stvořil jsi lidi, jejichž tvářnosti
jsou četné a jenž dáváš jim žítí,
jenž rozlišil jsi pleť jednoho od [pleti] druhého,
jenž slyšíš prosbu toho, kdo je v neštěstí,
jenž jsi milostiv k tomu, kdo tě volá,
jenž vysvobozuješ třesoucího se strachem z rukou
zpupného,
jenž hájíš chudáka i toho, kdo upadl do bídy,
jehož ústa vydávají rozkazy,
podle jehož vůle přichází Nil,
pane velké sladkosti a lásky,
takže oživují lidé, když přicházíš,
jenž dáváš šířiti se všemu stvořenému,
co povstalo z pravodstva,
jehož milost stvořila světlo,
nad jehož krásou jásají bozi,
jejichž srdce oživují, když vidí tebe.

D

Uctívání Rea v Opetesvetu, vznešeně se stkvějícího v chrámu obelisku,² [boha] onského,
pána slavností nového měsíce, jemuž slaví se slavnosti [prvních a posledních] měsíčních
čtvrtí, krále

— kéž žije, zdrav jest a dobře se mu daří — pána všech bohů, sokola sídlícího na
horizontu, nejvyšší hlavy lidstva i podzemí, jehož jméno skryto jest jeho dítkám, v jeho
jménu: Amon.

Budiž veleben ty, jenž pokojné sedíš ve [své lodi],
pane radosti, mocně zářící,
pane veliké koruny s vysokým chocholem z peří,
krásnou náčelenkou a vysokou bílou korunou!
Bozi rádi se dívají na tebe,
když dvojitá koruna sedí na tvém čele.
Láska k tobě rozprostírá se až za hranice obou zemí,
tvoje světlo oslňuje oči.
Dobře jest lidu, když vycházíš,

zemden jest však dobytek, když vysíláš žár.
Láska k tobě jest v nebi jižním,
sladká touha po tobě jest v nebi severním;
tvá krása uchvacuje srdce,
láska k tobě sklání rámě,
tvoje krásná bytost oslabuje ruče,
srdce se zarážejí při spatření tebe.
Ty jsi jediný, jenž stvořil jsi to, co jest,
samojediný, jenž stvořil jsi jsoucno,
z jehož očí vzešli lidé,
z jehož úst povstali bozi,
jenž stvořil jsi píci pro dobytek
a plodonosné stromy pro lidi;
jenž stvořil jsi ryby žijící v řece
a ptáky létající pod nebem,
jenž dáváš dech těm, kteří jsou ve vejci,
jenž dáváš život plazům
a tvoříš to, čím živí se hmyz,
i červy a blechy zrovna tak;
jenž opatruješ denní potravu myším v jejich děrách
a živíš ptáky na všech stromech.

E

Budiž veleben ty, jenž učinil jsi všechno
samojediný čtyřmi rukami,
jenž trávíš noc bdě, když všichni lidé spí,
jenž hledáš to, co jest prospěšno tvému bravu.
Amone dlící ve všech věcech,
Atume, Hore sídlící na horizontu!
"Chvála tobě," — volají všichni — "protože
do únavy zaměstnáváš se s námi!
Líbána budiž země před tebou, protože stvořil
jsi nás!"
"Budiž veleben!" — volá všechen dobytek.
"Chvála tobě!" — volají všechny cizí země
až k výšinám nebe, ke kraji země a do hlubin oceánu.
Bozi klaní se tvému Veličenstvu,
vynášející slávu toho, jenž je stvořil,
jásajíce, když blíží se ten, jenž je zplodil.
Říkají ti: "Buď vítán, otče otců všech bohů,
jenž do výše vyzdvihl jsi nebe a porobil jsi zemi,
jenž stvořil jsi to, co jest, jenž vytvořil jsi
jsoucno.
Ó králi — kéž žiješ, zdrav jsi, a dobře se ti
daří! — nejvyšší pane bohů,
velebíme tvou slávu, protože jsi nás stvořil;
povinné díky tobě za to, že jsi nás zrodil!
Chválíme tě, protože do únavy zaměstnáváš se námi!"

F

Budiž veleben ty, jenž stvořil jsi všechno, co jest,
pane pravdy, otče bohů,
jenž učinil jsi bohy a stvořil jsi dobytek,
pane obilí,
jenž dáváš život horské zvěři,
Amone, krásnolící býku,
milovaný v Opetesvetu,
velice stkvící se v chrámu obelisku,
znovu korunovaný v Onu,
soudce Hora a Sutecha ve velké síni,
nejvyšší hlavou velkého devatera bohů,
samojediný, jemuž není rovně,
náčelníku Opetesvetu,
Onský, náčelníku svého devatera,
jenž žiješ denně v pravdě,
[pane] horizontu, východní Hore,
pro něhož cizí země tvoří stříbro i zlato

a vzácné lazulové kameny z lásky k tobě,
voňavky a kadidlo smíšené od negrů,
a zelenou myrhu pro tvůj nos.
Krásnolící, přicházející od negrů,
Amon-Re, pane trůnů obou zemí,
náčelníku Opetesvetu,
Onský, náčelníku svého sídla!

G

Ó králi, jediný mezi bohy,
jenž máš tolik jmen, že není znám [jejich] počet,
jenž vycházíš z východního horizontu,
a zapadáš do západního horizontu,
jenž každého rána porážíš svého nepřítele
po všechny dny,
jehož oči vynáší Thovt,
když utišil ho svými kouzelnými říkadly:
nad jehož krásou jásají bozi,
jehož velebí ..... ;
pane člunu večerního i člunu ranního,
jež pokojně plují s tebou nebeským oceánem;
tvé mužstvo jásá,
když vidí, že poražen jest nepřítel,
že údy jeho okoušejí meče,
a oheň že ho pohlcuje,
že jeho bídná duše jest více potrestána, než jeho
zdechlina,
a že démonu jest odňata možnost pohybu.
Bozi jásají,
Reovo mužstvo jest spokojeno,

a Onev jest v radosti,
že poražen jest nepřítel Atumův.
Opetesvet jest spokojen a Onev jásá,
veselá jest paní života
že poražen jest nepřítel jejího pána.
Bozi cheriohaští vzdávají chválu a chemští líbají
zemi,
když vidí tebe silného v tvé moci,
vůdce bohů, spravedlivého pána Opetesvetu,
ve jménu tvém: Tvůrce pravdy;
pána pokrmů, býka obětí.
Ve jménu tvém: Amon býk své matky;
tvůrce lidí, jenž dal povstati všemu, co jest,
ve jménu tvém: Atum-Cheprer.

H

Veliký sokole, s hrdlem nádherně vyzdobeným,
krásnolící s nádherně vyzdobenou hrudí,

.....
na jehož čele jsou obě hadí bohyně,
před nímž krčí se srdce lidská,
k němuž utíká se lidstvo,
jenž do slavnostního lesku uvádí obě země svým
příchodem,
budiž veleben! [Budiž veleben, Amon-Re,]
pane trůnů obou zemí,
jehož město má radost, když vycházíš."

IX. Modlitby se sousoší Amenemopetova a jeho manželky Hathory.

Dřevěné sousoší z berl. musea čís. 6910 pokryto jest nápisy, uveřejněnými v Aeg. Inschr. aus der k. Museen zu Berlin II. 63.—71. Kromě několika zcela krátkých údajů o rodině, obsahují nápisy sousoší tyto modlitby:

1. Král dává oběť, aby Amon-Re, pán trůnů obou zemí, vznešený bůh, těšící se pravdou, prabůh, jenž byl od počátku, jediný, nemající sobě rovně, jenž stvořil nebe, zřídil obě země, jenž stvořil bohy a učinil lidi, pán požívající úcty, velice milovaný, velice mocný v devateru bohů, dal krásný pohřeb po dlouhém věku na velikém západu vesetském duchu ředitele stavebních prací v Sídle pravdy Amenemopetovi ospravedlněnému, synu kněze Amon-Rea, pána trůnů obou zemí, nejvyššího pána Ethiopie, Nachta.

2. Král dává oběť, aby velká Mut, paní Ašeru, paní nebe, mající krásný náhrdelník, s krásným příjmením: Velká kouzelnice, vládkyně všech zemí, jediná na nebi, nemající sobě rovně, vládkyně obou Horových břehů, paní Amonova chrámu, dala trvání jména v Sídle pravdy — jako každému spravedlivému — duchu vůdce v Sídle pravdy Amenemopeta ospravedlněného, jehož porodila paní domu Nefertiiti ospravedlněná.

3. Král dává oběť, aby chonsev z Vesetu, Neferhotep a Thovt, pán Onu jižního, vezír dal vysoký věk tomu, jenž koná spravedlnost a pravdu a dávající spravedlnost tomu, kdo ji koná, bezpočtu let, aby oči viděly, uši slyšely a srdce určující pravdu, přemýšlející o pravdě, milující pravdu denně těšilo se pravdou — jako děje se obdařenému milostí — duchu plnicího vůli krále v sídle tajemství, Amenemopeta ospravedlněného.

4. Král dává oběť, aby Re-Harachti-Atum, pán obou zemí a Onu, žijící duše, sídlící v nebi, projíždějící nebem a osvětlující obě země, jehož podoba skryta jest lidem, jenž stvořil světlo po temnotách, dal, aby žila duše, zdrav byl stín a nezaniklo jméno, duchu královského písaře milujícího pravdu Amenempeta.

5. Král dává oběť, aby Ptati, pán pravdy, král obou zemí, krasavec, tvůrce umění, jenž do výše vyzdvihl nebe a usadil na něm Rea, jenž zřídil úřady a vytvořil bohy, jak určila jeho vůle, bez jehož vědění nic se neděje, — ..... jest ten, jenž ho miluje, — dal vysoký věk, zdraví ze své ruky, a aby nebyla zamítnuta prosba, duchu ..... v Sídle pravdy, Amenemopeta jehož zrodila paní domu Hel.

6. Král dává oběť, aby Usirev, náčelník západní říše, Vennofer, král žijících, Hathor, nejvyšší paní Vesetu, a všichni ostatní podzemní bozi, dali přicházeti a odcházeti branami duatu a nebýti věznem duši podle jejího přání, píti vodu z pramene řeky duchu kněze, písaře chrámu Amona, pána trůnu obou zemí, nejvyššího pána Ethiopie Amenemopeta ospravedlněného.

7. Král dává oběť, aby Usirev, náčelník západní říše, Vennofer, král žijících, velký bůh, pán věčnosti, vznešený bůh, jehož usmiřuji, mající radost z pravdy, Thovt, pán božské řeči, znamenitý písař devatera bohů, jenž neobírá toho, kdo přináší dary ve své věci, vezír, jenž určuje pravdu, bez jehož vědomí neděje se nic bohům, ani lidem, a Hathor, jíž vzdávám chválu, nejvyšší paní Vesetu, paní nebe, vládkyně obou břehů, dali, abych vcházel, jsa odměňován, a odcházel jsa milován v přízni pána bohů, aby ústa jeho byla neporušena a aby nedostalo se mu ..... dokud nedosáhne vysokého věku v přízni Jeho Veličenstva, uniknuv zlu, dosáhnuv radosti, prošed šťastně životem, duchu dokonalého, jehož miluje jeho bůh, královského písaře západu Amenemopeta ospravedlněného, syna kněze Amon-Rea, pána trůnů obou zemí, Nachta ospravedlněného, jehož matkou jest Nefertiiti, a jehož sestrou jest paní domu Hathor ospravedlněná.

8. Blaze tomu, kdo jest milým hostem u Amona, jenž přichází k mlčícímu, zachraňuje ubožáka, dává dech každému, kdo ho miluje, ... mu krásný dlouhý věk na západu vesetském; [blaze] duchu královského písaře, správce pokladny v Sídle pravdy Amenemopeta ospravedlněného.

On praví:

"Ó můj bože, pane bohů, Amon-Re, pane trůnů obou zemí! Podej mi ruku a zachraň mne! Sviť mi a obdaruj mne životem! Ty jsi jediný bůh, jenž nemáš sobě rovně. Ty jsi Re, jenž září na nebi, Atum, jenž stvořil lidi, jenž vyslyšíš prosbu volajícího k tobě, jenž vysvobozuješ člověka z rukou zpupného. Ty přivádíš Nil těm, kteří jsou z něho [živi]; jsi dobrým vůdcem každého oka. Když vycházíš, oživují lidé, a oživují jejich srdce, když vidí tebe dávati vzduch těm, kteří jsou ve vejci, dávati život lidem i ptákům, poskytovati denní potravu myším v jejich děrách i červům a blehám. Dej mi krásný pohřeb po vysokém věku a ať dobře se mi vede ze tvé ruky, [mně], duchu královského písaře Amenemopeta ospravedlněného a [duchu] mé sestry, paní domu Hathory ospravedlněné, jíž říkají Hel.

¹ To jest v srdci Aia, z jehož hrobu pochází tento text. [Č](#)

² T. j. v chrámu onském. [Č](#)

LEGENDA O ZKÁZE LIDSTVA A ODCHODU REOVU DO NEBE.

Obě tyto legendy jsou mezi nápisy hrobek králů Setia I. (třetí král XIX. dynastie, vládl 1313—1292 př. Kr.) a Ramsesa III. (druhý král XX. dynastie, vládl 1198—1167 př. Kr.)

Jejich účelem bylo, zjednati králi vstup do nebe a snad i vládu nad bohy. Uveřejněny jsou v Annales du musée Guimet IX. Quantième partie, tab. 15/1—18/95, XVI. tab. 59/1—62/76.

..... bůh, jenž povstal sám ze sebe. Když uvázal se v kralování, byli lidé i bozi zajedno. Když však Jeho Veličenstvo zestárl, takže jeho kosti byly stříbro, jeho údy byly zlato a jeho vlas byl drahý kámen lazulový, lidé vymýšleli si [zlé] řeči.

Jeho Veličenstvo slyšel řeči lidí a řekl svým průvodcům: "Zavolejte mi mé oko, Šva, Tefnutu, Geba, Nutu i otce a matky, kteří byli se mnou, když jsem byl v pravodstvu, i Nuna, a ať přivede sebou své dvořanstvo! Přiveďte je opatrně, aby lidé [jich] nespátřili a nepozbyli srdnatosti! Přijďte s nimi do paláce, aby vyslovili své návrhy, a já odejdu do pravodstva, na místo, na němž jsem vznikl!"

Tito bozi byli přivedeni, a když byli u něho, dotkli se svými čely země před Jeho Veličenstvem, aby proslovil svou řeč před otcem nejstarších bohů, jenž stvořil lidi a jest králem lidstva, a řekli Jeho Veličenstvu: "Mluv (k nám), posloucháme (to)!"

Re řekl Nunovi: "Nejstarší bože, v němž jsem vznikl, a bozi předkové! Pohleďte na lidi, kteří vznikli z mého oka! Usmyslili si [nepřátelství] ke mně! Řekněte mi: Co činíte proti tomu? Nechci je pobíti, dokud nevyslechnu, co tomu říkáte!"

Veličenstvo Nun odpověděl: "Můj synu Re, větší než ten, jenž zplodil ho, mocnější než ti, kteří stvořili ho! Posad' se na svůj trůn! Velký jest strach před tebou, když tvé oko vyjde proti těm, kteří ti spílají!"

Veličenstvo Re odpověděl: "Hleďte, utíkají do pouště, bojíte se pro to, co řekli!"

[Shromáždění bozi] řekli Jeho Veličenstvu: "Vyšli svoje oko, ať rouhače uvrhne do neštěstí! [Neboť] nemáš-li ve svém čele oka, aby bilo [nepřátele] tvé?"

A ono vykonalo na nich pomstu, jsouc Hathorou.

Když vrátila se tato bohyně, pobívši lidi na poušti, řekl Veličenstvo Re "Buď vítána, Hathoro! Vykonala jsi, co jsi měla vykonati!"¹

Tato bohyně odpověděla: "Jakože žiješ, bylo to sladké mému srdci, když zmocnila jsem se lidí!"²

Veličenstvo Re řekl: "Budu jim [zase] vládnouti jako král, neboť se bojím!"³

Stalo se však, že Sechmet⁴ [odešla] od noční hostiny, aby pustila se zase do jejich krve, počínajíc od Henennisutu.

Re [zpozorovav to] řekl: "Zavolejte mi hbité posly, běhouny, utíkající [jako] stín těla!"

Ihned byli mu tito poslové přivedeni a Veličenstvo tento bůh [jim] řekl: "Vydejte se mi na cestu do Jebu a přineste mi co nejvíce plodů mandragory!"

Když mu byly tyto plody mandragory přineseny, dal je Veličenstvo tento bůh rozemlít onskému Sektiovi a otrokyně rozmílaly zatím ječmen na vaření piva. Pak nasypány byly tyto [rozemleté] plody mandragory do nápoje, takže vypadal jako lidská krev; bylo navařeno tohoto piva 7000 džbánů. Veličenstvo král Horního i Dolního Egypta. Re přišel se na toto pivo podívat s těmito bohy. Když se rozednilo onoho dne, kdy byli lidé pobíjeni od bohyně, postupující na sever, řekl Veličenstvo Re: "Jest to vskutku dobré. Tím zachráním lidstvo." A dále řekl Re: "Odneste to tam, kde hodlá vraždit lidstvo!"

Veličenstvo král Horního i Dolního Egypta Re rozkázal za tmavé noci, aby tento uspávající nápoj byl rozlit, takže pole byla zaplavena z vůle Veličenstva tohoto boha na čtyři pídě [vysoko].

Bohyně vyšla ráno a našla zaplavená pole. Její obličej se rozveselil. Jala se pít a chutnalo jí to. A opojivši se, vrátila se, nepoznávajíc lidí.

Veličenstvo Re řekl této bohyni: "Buď vítána, Přívětivá!" ..... a dále řekl Veličenstvo Re o této bohyni: Budiž jí připravován o výročních svátcích uspávací nápoj a budiž pak dán otrokyním! .....

A dále řekl Veličenstvo této bohyni: .....

Pak řekl Veličenstvo Re: "Jakože žije, srdce mé nemá chuti býti pohromadě s lidmi. Pobíl bych je, jako by jich ani [nikdy] nebylo, kdyby nebylo přílišné mé dobroty!"

Boží, kteří byli v jeho průvodu, řekli: "Neodcházej, jsa roztrpčen! Jsi silný, když chceš!"

Veličenstvo tento bůh řekl pak Veličenstvu Nunovi: "Mé tělo jest od prapočátku slabo; nevydám se nebezpečství, že mne jiný předstihne!"

Veličenstvo Nun řekl: "Synu můj Šve! [Dej] své oko svému otci Reovi, aby ho chránilo!"

— "Moje dcero Nuto! Posad' si ho⁵ na svá záda!"

Nut řekla: "Jak to, můj otče Nune?" — To řekla Nut

v .....

Nut proměnila se v krávu a Veličenstvo Re ocitl se na jejím hřbetu.

Lidé ..... spatřili Rea na hřbetu krávy, a řekli mu: .....
porazíme tvé nepřátele, rouhající se .....

Jeho Veličenstvo odešel do paláce [na hřbetě] této krávy a bydlel v něm společně s bohy. Země ocitla se v temnotě.

Když nastalo jitro následujícího dne, lidé vyšli, nesouce luky ze dřeva ....., a stříleli šípy na nepřátele.

Tu řekl Veličenstvo tento bůh: "Vaše hříchy buďtež vám odpuštěny!"

Bojovníci ..... Nastala seč, ...

Tento bůh řekl Nutě: "Posadil jsem se na tvůj hřbet, abych se mohl rozhlížeti.

.....

Tu povstal .....

[A dále řekl] Veličenstvo tento bůh: "Vzdal mne od nich, ať vystoupím do výše a vidím!"

Tu povstal .....

Veličenstvo tento bůh rozhlédl se z ní a ona řekla: Zalidnil jsi mi [zemi] množstvím lidí."

Tu povstal .....

Jeho Veličenstvo — kéž žije, zdrav jest a dobře se mu daří — řekl: "Pokojné jest zde pole."

Tu povstalo pole obětí.

" ..... trávu na něm."

Tu povstaly nebeské luhy.

"Opatřím je vším potřebným."

[Tu povstaly] hvězdy.

Nut třásla se závratí. I řekl Veličenstvo Re: "Kéž mám nosiče, aby ji podporovali!"

Tu povstali nosiči.

A dále Veličenstvo Re řekl: "Synu můj Šve! Postav se pod moji dceru Nutu a dozírej na moje nosiče, protože žijí v temnotě! Opři [nebeskou krávu] o svou hlavu a opatruj ji!"

(Tak stalo se, že dává se synům a dcerám opatrovnice, a že otec klade si syna na svou hlavu.)

.....

.....

.....⁶

Pak řekl Veličenstvo tento bůh Thovtovi: "Zavolej mi Veličenstvo Geba a řekni mu: "Pojď ihned a spěchej!"

Když Veličenstvo Geb přišel, řekl mu Veličenstvo tento bůh:

Je spor o tvoje hady, kteří jsou v tobě. Hleď, oni se mne bojí, tak jak jsem, kdežto ty znáš jejich dobré vlastnosti. Odeber se tedy k mému otci Nunovi a řeknu mu: "Hlídej plazy, bydlicí v zemi a ve vodě!" A dále napiš si rozkaz na všechna místa pro plazy, kteří tam jsou, znějící: Strežte se něčemu ublížití! Necht' vědí, kdo jsem, neboť hleď, já svítím [také] jim! Jejich denní potravou budiž to, co ty [jim poskytovat] budeš] v této zemi na věky. Strež kouzelná

řikadla, jež ústa jejich znají! Hle, bůh kouzla jest zde; on ..... Není třeba, abych já byl hlídán ..... svěřuji je tvému synu Usirovi; ať chrání jejich dítky, aby srdce jejich knížat zapoměla na jejich skvělé činy, které konali, když si toho přáli v celé zemi kouzelnou mocí, která jest v jejich tělech."

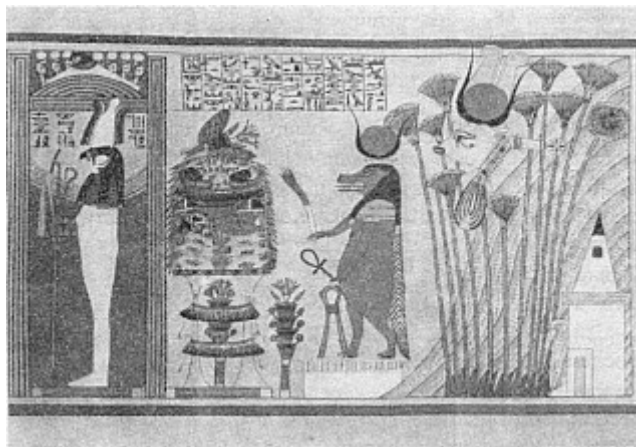
A dále pravil Veličenstvo tento bůh: "Zavolej mi Thovta!" Byl ihned přiveden a Veličenstvo tento bůh řekl (mu): "Dosad'te ho sem na moje místo, když já budu svým světlem osvětlovati duat a ostrov duší. Ty budeš zde písařem a budeš dohlížeti na ty, které zde sídlí i na ty, kteří patří k těm, kteří dopustili se nepřátelských činů proti tobě a proti mně, jsouce stoupenci onoho nestoudníka. Ty budeš na mém místě, mým zástupcem, a ať říkají ti: Thovt, zástupce Reův; a dám, že budeš posílati posly ..... ⁷ a dovolím ti, abys vztáhl svou ruku na bohy pravěku, kteří jsou větší než ty, a dobře povede se mi, když ty budeš řídití moje věci. .... ⁸ Dám ti obsáhnouti obě nebe tvou krásou a tvým světlem ..... ⁹ a dám, že budeš obcházeti i ostrovany;

..... ¹⁰ ; [budeš mým vezírem, budeš mým zástupcem. Zrak všech, kteří spatří tebe, bude otevřen, a všichni budou ti děkovati.]"

.....
.....
..... ¹¹

Nevyšší objal pak Nuna a řekl bohům, vycházejícím na východu nebe: "Vzdávejte úctu nejstaršímu bohu, z něhož já jsem vyšel. Já stvořil jsem nebe, pevnou učinil jsem [zemi, vytvořil jsem lidi] a věky ztrávil jsem s nimi. Zrodil jsem roky. Kouzelná moc mé duše jest větší než [kouzelná moc .....]."

Chnum jest duše Švova,
..... jest duše ..... ,
..... jest duše Hehova.
Noc jest duše temnoty,
Re jest duše pravodstva,
Zedetský beran jest duše Usirova,
Krokodilové jsou duše Sobkovi,
duše všech ostatních bohů jsou v hadech,
duše draka Apopa sídlí ve východním horstvu,
duše Reova jest v celém světě.

¹ T. j. »Tvá práce jest u konce«. Re sděluje tím s Hathorou, že nepřeje si dalšího krveprolití. □

² Hathor odpovídá, že prolévání krve jí bylo příjemné. Tím dává na jevo, že by ráda vraždila lidi dále. V textu užito jest »zmocnila se« místo »vraždila jsem« aby se vysvětlilo, jak Hathor

nabyla příjmení »Sechmet«. ¶

³ Rozhodně si tedy dalšího prolévání krve nepřejí. ¶

⁴ Hathor jest zde nazývána Sechmet, což může také značiti »Ta, jež se zmocnila«. ¶

⁵ T. j. Rea ¶

⁶ Dlouhý popis obrazu nebeské krávy, shodující se s obrazy v hrobkách králů Setia I. a Ramsesa III. ¶

⁷ (Tu vznikl Thovtův ibis) jest poznámka, vložená do textu; slova »posílati« a »ibis« zní v egyptštině podobně, a dle názorů egyptských bůh tvoří, když vysloví jméno toho, co hodlá vytvořiti; tím, že vyslovil »budeš posílati«, vznikl ibis. Tak jest tomu i u ostatních poznámek. ¶

⁸ Tu vznikl pták techen. ¶

⁹ Tu vznikl Thovtův měsíc. ¶

¹⁰ Tu vznikl Thovtův pavián. ¶

¹¹ Návod, jak se má člověk připraviti, chce-li dosáhnouti účinku, jemuž jest tento text věnován, podobný doslovu 125. kap. kn. m. ¶
